

NCE

Nota de Conjuntura
Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn Informe trimestral

Número 94
Abril de 2017

Generalitat de Catalunya
**Departament de la Vicepresidència
i d'Economia i Hisenda**

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 94. Abril de 2017

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament de Vicepresidència, i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Passeig de Gràcia, 19

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General d'Anàlisi Econòmica,

amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 31 d'abril de 2017

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	5
2. El producte interior brut	14
3. El comerç exterior	23
4. El mercat de treball	29
5. L'evolució dels preus i dels salaris	37
5.1. L'evolució dels preus	37
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	43
6. El sector financer	48
7. El sector públic	58
8. Recull d'indicadors	65
Requadre: Liquidació dels pressupostos de la Generalitat del 2016	68

Els trets més destacats

- Milloren les perspectives de l'economia i el comerç mundial, i el creixement dins de la zona euro es més generalitzat. L'economia espanyola es manté vigorosa, però menys que el 2016.
- El creixement de l'economia catalana guanya força el primer trimestre, amb un creixement intertrimestral del 0,7 %.
- Les exportacions de béns s'acceleren en els dos primers mesos de l'any (11,5 %), però també ho fan les importacions (un 11,1%) degut a l'increment de preus del petroli.
- Durant el primer trimestre continua el fort creixement net d'ocupació: d'un 3,8 % segons l'afiliació a la Seguretat Social, i un 2,3 % segons l'EPA. La taxa d'atur se situa en un 15,3 %, 2,1 punts menys que un any enrere, però per sobre del trimestre anterior.
- Després del fort creixement que hi ha hagut al gener de la inflació a causa dels preus del petroli, l'evolució de la inflació s'ha moderat el març fins a un 2,5 %, però es preveu una nova alça a l'abril.
- Els costos laborals van continuar el 2016 molt moderats. Enguany, els convenis pactats afecten a menys treballadors que l'any passat, pendants de la signatura dels increments salarials recomanats pel III Acord per a l'ocupació i la negociació col·lectiva.
- Augmenta el flux de nou crèdit destinat a les pimes i s'estabilitza el de les llars, mentre es continua reduint l'estoc de crèdit viu.
- Les borses es recuperen amb força els primers mesos de l'any i l'IBEX 35 obté els millors resultats entre els selectius europeus, acumulant guanys del 14,6 % de gener a abril.
- La recaptació tributària de la Generalitat augmenta un 18,9 % fins al març en termes interanuals. La de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària a Catalunya augmenta un 7,8 % en IVA i un 4,2 % en IRPF.

1.

L'entorn de l'economia catalana

Segons l'FMI l'economia mundial creixerà un 3,5 % el 2017, quatre dècimes més que el 2016

L'economia mundial accelerarà lleugerament el seu creixement el 2017 (3,5 %) i el 2018 (3,6 %), després de créixer un 3,1 % el 2016. Aquest és el missatge que s'extreu de les previsions de l'FMI del mes d'abril, que incrementen una dècima les projeccions realitzades el gener del 2017 i mantenen les previsions per al 2018. El creixement mundial continua liderat per les economies emergents i en desenvolupament (4,5 % de

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	2016	Projeccions		Diferència amb les projeccions de gener	
		2017	2018	2017	2018
Economia mundial	3,1	3,5	3,6	0,1	0,0
Economies avançades	1,7	2,0	2,0	0,1	0,0
Estats Units	1,6	2,3	2,5	0,0	0,0
Japó	1,0	1,2	0,6	0,4	0,1
Regne Unit	1,8	2,0	1,5	0,5	0,1
Zona euro	1,8	1,7	1,6	0,1	0,0
Alemanya	1,8	1,6	1,5	0,1	0,0
França	1,2	1,4	1,6	0,1	0,0
Itàlia	0,9	0,8	0,8	0,1	0,0
Espanya	3,2	2,6	2,1	0,3	0,0
Economies emergents i en desenvolupament	4,1	4,5	4,8	0,0	0,0
Xina	6,7	6,6	6,2	0,1	0,2
Índia	6,8	7,2	7,7	0,0	0,0
Rússia	-0,2	1,4	1,4	0,3	0,2
Amèrica llatina i Carib	-1,0	1,1	2,0	-0,1	-0,1
Brasil	-3,6	0,2	1,7	0,0	0,2
Àfrica subsahariana	1,4	2,6	3,5	-0,2	-0,2
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	3,9	2,6	3,4	-0,5	-0,1

Font: World Economic Outlook, FMI (abril de 2017).

creixement previst per al 2017), distanciant-se del creixement de les economies avançades (2,0 %), amb diferències destacables dins d'ambdós grups de països.

Resulta rellevant que malgrat els anuncis de restriccions al comerç per part de països com els EUA, els principals organismes internacionals prevegin creixements del comerç mundial per sobre del PIB mundial el 2017 i el 2018, a diferència dels anys precedents. Així, segons l'FMI, el 2017 el comerç mundial augmentarà un 3,8 % i el 2018 un 3,9 %, clarament per sobre del 2016 (2,2 %).

Les economies avançades acceleraran el creixement fins a un 2,0 % i les emergents el milloraran fins a un 4,5 % el 2017

L'FMI preveu que les economies avançades creixeran el 2017 un 2 % (1 dècima més que en les seves anteriors previsions del gener). Aquest creixement és 3 dècimes millor a l'obtingut el 2016 i es recolza sobretot en l'acceleració esperada del creixement als Estats Units per les mesures de desregularització i de política fiscal expansiva, que s'han començat a concretar en la reducció de l'impost de societats feta pública a finals d'abril.

Dins de l'àrea europea les mesures de sanejament bancari i de control dels dèficits públics dutes a terme dibuixen, així mateix, un panorama econòmic més positiu. Tot i això les taxes de creixement de les economies desenvolupades es mantenen en nivells relativament baixos a causa d'obstacles estructurals derivats del reduït avenç de la productivitat, de factors demogràfics i de l'augment de les desigualtats. En aquest context, l'FMI advoca per reformes que permetin impulsar la productivitat amb inversions eficients en infraestructures i contenció del deute públic, tot tenint en compte els canvis tecnològics que depararà la nova indústria 4.0.

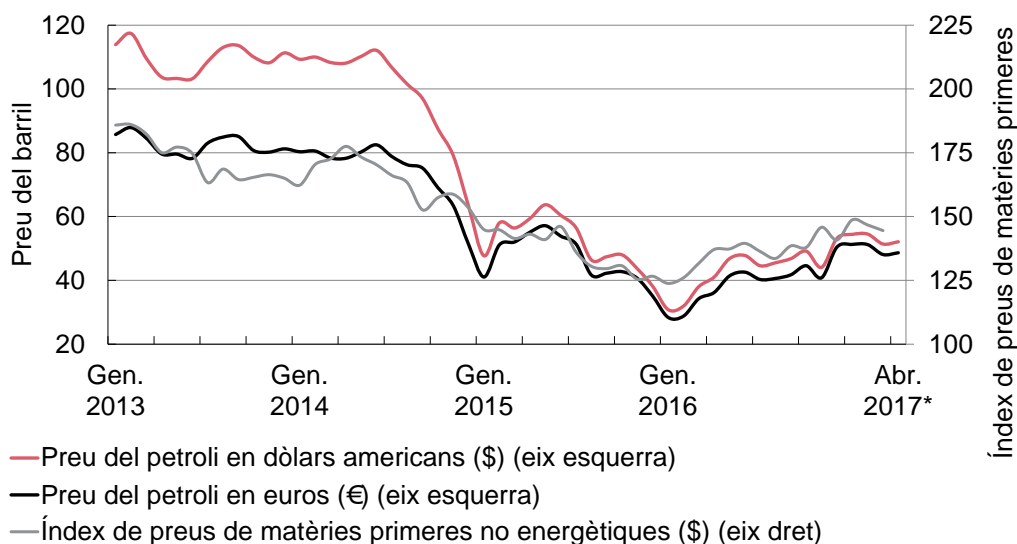
Pel que fa a les economies emergents, el 2017 acceleraran el creixement fins a un 4,5 % gràcies principalment a l'impuls de la Xina i l'Índia. La recuperació dels preus de les primeres matèries facilitarà el creixement econòmic dels països que en són exportadors. La millora, però, no serà generalitzada i, malgrat l'elevat creixement mitjà dels països emergents, hi ha notables diferències entre països.

L'increment del preu del petroli afavoreix els països productors i impulsa a l'alça la inflació dels importadors

El progressiu increment dels preus del petroli observat durant el 2016 s'ha consolidat el primer trimestre del 2017, afavorit per la reducció de la producció acordada pels principals països productors. L'encariment

dels carburants pot tenir repercussions sobre el conjunt de l'economia, tant dels països productors, que milloren les seves perspectives de creixement, com dels països importadors de petroli, que veuen com un dels factors externs que havia impulsat el creixement econòmic s'esgota. Cal dir però que no s'espera que el preu petroli recuperi valors excessivament elevats per la relativa facilitat actual d'incrementar l'oferta a través de tecnologies com el *fracking*.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

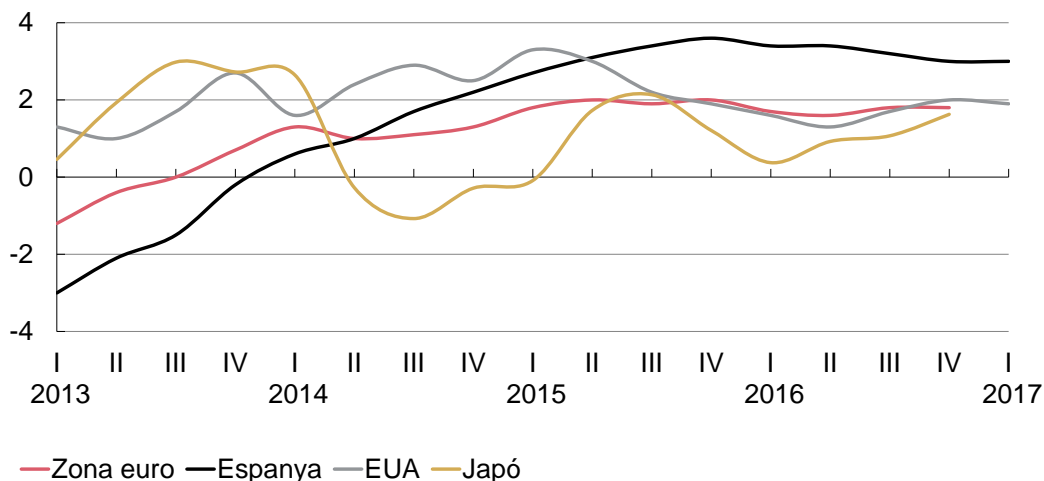
*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 25 d'abril del 2017
 Font: Band d'Espanya i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat

El PIB dels EUA creixerà el 2017 un 2,3 %, per sobre de l'increment del 2016 i del conjunt de països avançats

A diferència del 2016, es preveu que els EUA creixin per sobre de la zona euro i del conjunt d'economies avançades, passant d'un increment de l'1,6 % el 2016 al 2,3 % el 2017. A més, aquesta expansió podria accelerar-se el 2018 fins a un 2,5 %, ampliant la distància amb el creixement europeu. Les polítiques d'expansió econòmica anunciades pel nou executiu han impulsat les perspectives empresarials i els mercats financers, però queden obertes moltes incerteses sobre la seva concreció.

De moment, els resultats avançats del primer trimestre del 2017 estan per sota del que es preveia. El creixement intertrimestral s'ha situat en un 0,2 % (0,7 % en termes anualitzats, i un 1,9 % en taxa interanual). L'augment intertrimestral del PIB s'ha recolzat en la inversió privada, i les exportacions, però el consum privat s'ha alentit.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE, Bureau of Economic Analysis i Cabinet Office.

El Japó millora les previsions per al 2017

L'economia japonesa ha presentat els tres darrers anys unes taxes de creixement menors que la majoria de països desenvolupats. Tot i això, el 2016, l'evolució trimestral ha mostrat una tendència creixent. Aquesta evolució respon a mesures fiscals i monetàries expansives com la fixació dels tipus d'interès dels bons a deu anys en valors propers al 0%, i al fet que la devaluació del ien ha permès impulsar les exportacions i mantenir les importacions. Arran d'això, l'FMI ha incrementat les previsions del Japó per al 2017 fins a l'1,2 %, tot i que preveu una nova desaceleració el 2018 fins a un 0,6 %. Aquest menor ritme de creixement s'explicaria per la pèrdua d'impuls fiscal i la progressiva recuperació de les importacions. No obstant això, les previsions que fa el Banc central del Japó són més positives, i situen el creixement en un 1,6 % el 2017 i en un 1,3 % el 2018.

L'economia xinesa moderarà el creixement fins al 6,8 %, mentre que l'Índia impulsarà el seu fins al 7,2 %

L'FMI preveu que continuï la pausada moderació de l'economia xinesa, fins a taxes del 6,6 % el 2017 i del 6,2 % el 2018, la qual cosa representa que la reducció del ritme de creixement serà menor a la de previsions anteriors. De moment, la marxa de l'economia sembla contradir aquesta moderació, ja que els resultats anunciats del primer trimestre d'enguany (6,9 %) són millors que els del 2016. La bona marxa de l'economia xinesa respon en part a les mesures implementades per tal d'impulsar el creixement econòmic a curt termini, amb facilitats de crèdit i grans inversions públiques; això però podria tenir conseqüències menys positives a llarg termini en la mesura que augmenta el ja elevat palanquejament del país.

Per la seva banda, l'Índia, després de la moderació del ritme de creixement durant el 2016, es preveu que l'accelerará de nou amb creixements del PIB del 7,2 % el 2017 i del 7,7 % el 2018. L'FMI no descarta que aquests forts creixements puguin ser encara més elevats si s'apliquen reformes estructurals pendents sobre la capacitat d'oferta productiva i les mesures fiscals i monetàries adequades.

A la resta d'economies emergents i en desenvolupament el 2017 s'esperen creixements menors, però positius

A Amèrica llatina i el Carib el PIB recuperarà el creixement positiu el 2017, després de retrocedir un 1,0 % el 2016. La taxa prevista s'explica principalment per la recuperació del Brasil que vindria explicada per la menor incertesa política i per les mesures monetàries i estructurals realitzades. En el cas de Mèxic el creixement previst s'alenteix el 2017 (fins a l'1,7 %) pel risc de traves comercials per part d'EUA. A més, s'esperen dificultats de finançament, amb efectes sobre el consum i la inversió. La recuperació dels preus de les matèries primeres beneficiarà especialment a països com Xile i Colòmbia. En el cas d'Argentina, el creixement serà moderat i basat en l'impuls del consum i la inversió pública.

L'economia russa abandonarà el signe negatiu impulsada per la recuperació dels preus energètics, preveient-se un creixement del PIB de l'1,4 % el 2017, taxa que es mantindria el 2018. D'altra banda, les economies de l'Orient Mitjà, Nord d'Àfrica i Pakistan disminueixen el seu ritme de creixement previst de cara al 2017, fins a un 2,6 %. La moderació és conseqüència de l'acord per reduir la producció de petroli adoptat a finals del 2016, tot i que bona part de la resta d'activitats productives sí que milloraran el seu creixement. Finalment, a l'Àfrica subsahariana les previsions econòmiques són de major creixement (2,6 % el 2017); millora que respon a l'increment dels preus de les matèries primeres i a la superació de les dificultats concretes viscudes el 2016 relacionades amb la producció de petroli, la sequera, i problemes en el subministrament elèctric.

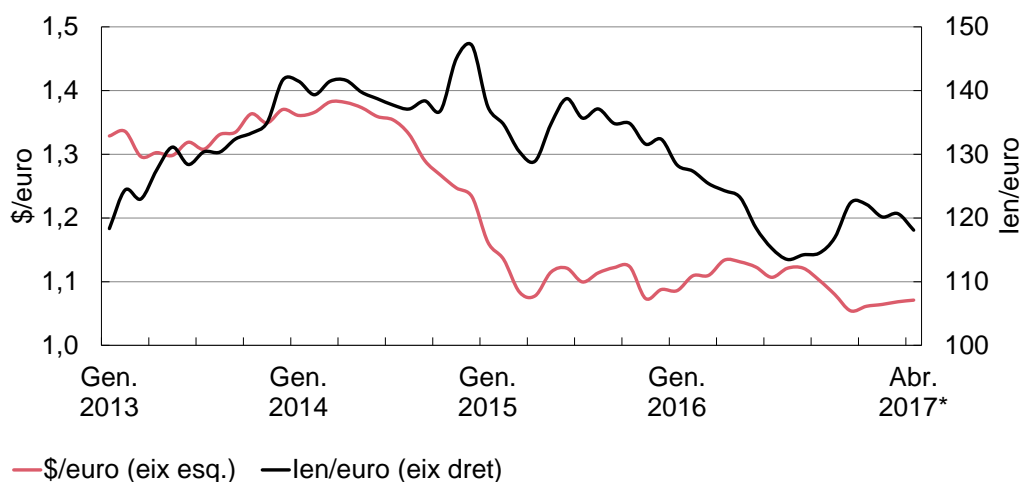
La zona euro recupera un creixement més sòlid i generalitzat

El 2016 el creixement econòmic a la zona euro va ser dispar entre països però de forma general es va observar una lleugera millora el segon semestre. En el conjunt de l'any el PIB va créixer un 1,8 %, per sota del 2015 però per sobre de les previsions de fa un any. En aquest context, l'FMI preveu que el 2017 el creixement del PIB de la zona euro sigui d'un 1,7 %, una dècima més del previst al gener. Les previsions del Banc Central Europeu són una mica més optimistes: 1,8 % el 2017 i

1,7 % el 2018 i amb un creixement més generalitzat entre països que el 2016. El panorama econòmic de la zona euro respon a unes expectatives de política fiscal moderadament expansiva i el manteniment d'unes condicions monetàries acomodaticies. Segons el BCE, això permetrà accelerar el creixement de la FBCF, però no evitar una certa moderació del ritme de creixement del consum. D'altra banda, es preveu la continuïtat d'un euro dèbil que afavorirà la demanda exterior neta, que vindrà incentivada també per la millora del comerç exterior a nivell global.

To i que el BCE dona per superat el risc de deflació, resalta altres riscos derivats d'incerteses de caire polític que podrien tenir impactes negatius a curt i mitjà termini. Cal apuntar, malgrat tot, que fins a la data, el principal factor de risc a Europa, el *Brexit*, no sembla haver tingut repercussions clares sobre l'economia del Regne Unit, que veu millorades les previsions de creixement (fins al 2,0 % el 2017 segons l'FMI) després de créixer un 1,8 % el 2016. Malgrat això, el BCE insisteix en les seves previsions de març de l'augment de la incertesa de la política econòmica relacionada amb el *Brexit* i amb els processos electorals en diversos països.

Evolució del tipus de canvi de l'euro

*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 27 d'abril del 2017
Font: Banc d'Espanya

Per països, l'FMI millora les previsions per a les quatre grans economies de la zona euro. Les d'Espanya milloren en tres dècimes el 2017 en relació amb les que va realitzar aquest organisme el passat mes de gener; de manera que Espanya és un dels països de la zona euro que creixerà més fortament (2,6 % el 2017 i 2,1 % el 2018). També Alemanya presenta un important dinamisme (1,6 % el 2017 i 1,5 % el 2018), França creixerà més moderadament (1,4 % el 2017 i 1,6 % el 2018), mentre que Itàlia presenta el menor creixement (0,8 % tant el

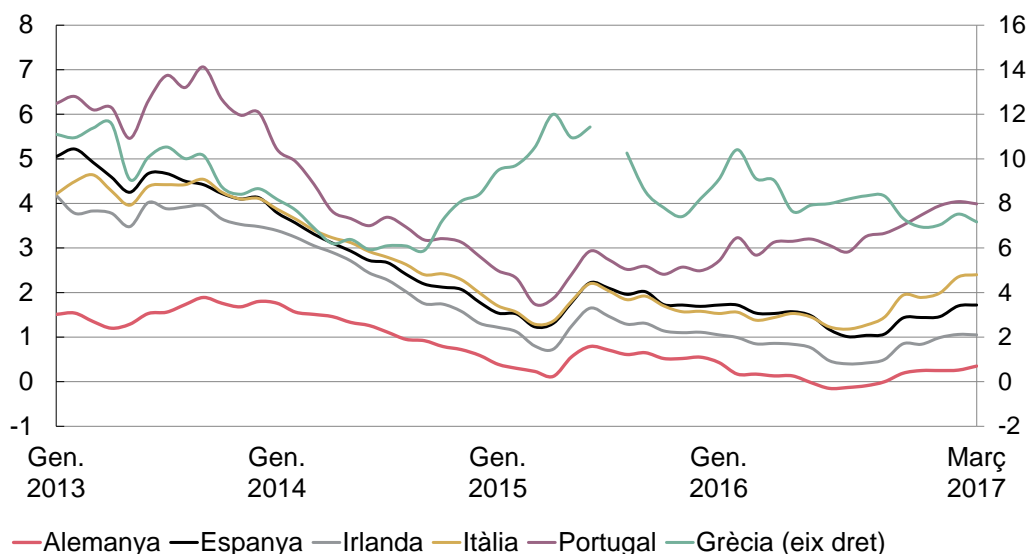
2017 com el 2018). Irlanda, Eslovàquia, Eslovènia, Lituània, Letònia, Malta, Països Baixos, Estònia, Grècia o Luxemburg creixeran per sobre de la mitjana de la zona euro el 2017 i el 2018.

El rendiment del deute públic augmenta i la prima de risc d'Espanya i d'altres països creix lleugerament

Durant el primer trimestre d'enguany no hi ha hagut canvis en la política monetària a la zona euro i s'han complert les expectatives als EUA, amb una nova pujada del tipus d'interès de referència el març (0,75 - 1,00 %). S'espera que el BCE mantingui durant el 2017 la política acomodaticia (tot i la reducció del volum de compres de bons a partir de l'abril) i que es produeixin nous augments dels tipus d'interès als EUA. El canvi de tendència iniciat per la inflació, i les expectatives econòmiques positives han propiciat que el rendiment del deute públic s'hagi vist incrementat als països europeus des de mitjan 2016.

L'excepció és Grècia, que l'ha reduït lleugerament. Cal apuntar que durant els primers mesos del 2017, la prima de risc a Espanya, Irlanda, Itàlia i Portugal ha augmentat lleugerament, mentre que en el cas de Grècia la bretxa es reduïa, tot i mantenir-se clarament per sobre de la resta de països considerats.

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

Nota: el BCE no ha publicat la dada de Grècia corresponent al juliol de 2015, mes durant el qual s'estava negociant el tercer programa d'ajuda financera d'aquest país.
Font: BCE.

Espanya mantindrà el 2017 un creixement sòlid, però més moderat

L'economia espanyola va créixer un 3,2 % el 2016 i la dada avançada del primer trimestre d'enguany de l'INE mostra un creixement interanual dels primers mesos d'enguany del 3,0 %, el mateix ritme

amb què va tancar el darrer trimestre del 2016. La taxa intertrimestral és del 0,8 %, una dècima per sobre dels dos darrers trimestres. Aquests resultats situen Espanya a la banda alta de les economia europees, clarament per sobre de les de major dimensió.

Per al 2017 la previsió que l'FMI fa per Espanya (del 2,6 %) és millor que les estimacions anteriors d'aquest organisme (tres dècimes més que les de gener passat). Així doncs, tot i que l'economia espanyola es modera, ho fa menys del que era d'esperar fa uns mesos.

El govern espanyol ha aprovat a finals d'abril l'actualització del Programa d'Estabilitat del Regne d'Espanya (2017-2020), amb una revisió a l'alça de les seves anteriors previsions del mes de març. Les projeccions actuals mostren un creixement del 2,7 % el 2017 i del 2,5 % el 2018.

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola (% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

	2016	Projeccions	
		2017	2018
PIB	3,2	2,7	2,5
Demanda interna ¹	2,8	2,2	2,1
Despesa del consum final privat ²	3,2	2,6	2,4
Despesa del consum de les administracions públiques	0,8	0,8	0,7
Formació bruta de capital fix	3,1	2,8	2,6
Demanda externa ¹	0,5	0,5	0,4
Exportació de béns i serveis	4,4	5,5	4,9
Importació de béns i serveis	3,3	4,3	4,1
Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament respecte a la resta del món (% del PIB)	2,0	2,0	1,9
Deflactor del consum privat	-0,2	1,5	1,6
Ocupació laboral ³	2,9	2,5	2,4
Taxa d'atur (% de la població activa)	19,6	17,5	15,6

¹ Contribució al creixement del PIB.

² Inclou llars i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat (abril de 2017).

El major dinamisme s'observa en les exportacions (5,5 % el 2017) tot i que també es preveu un elevat creixement de les importacions (4,3 %); no obstant això es mantindrà, a l'igual que el 2016, la contribució al creixement del PIB de la demanda externa en mig punt percentual el 2017. Pel que fa la demanda interna, que modera el seu ritme de creixement, tindrà una contribució de 2,2 punts percentuals, sis dècimes menys que el 2016. Destaca la formació bruta de capital en béns d'equipament, que creixerà un 4,0 % el 2017, mentre que el

consum privat moderarà el seu creixement fins al 2,6 %. De cara al 2018, l'economia es modera de forma generalitzada en pràcticament tots els components de la demanda.

Les previsions econòmiques de l'executiu espanyol projecten que la taxa d'atur sigui del 17,5 % el 2017 i del 15,6 % el 2018. Per la seva banda, la capacitat de finançament respecte la resta del món de l'economia espanyola serà el 2017 positiva (2,0 % del PIB), lleugerament per sota de les previsions anteriors.

2.

El producte interior brut

En el primer trimestre d'enguany el creixement intertrimestral guanya força, fins a un 0,7 %.

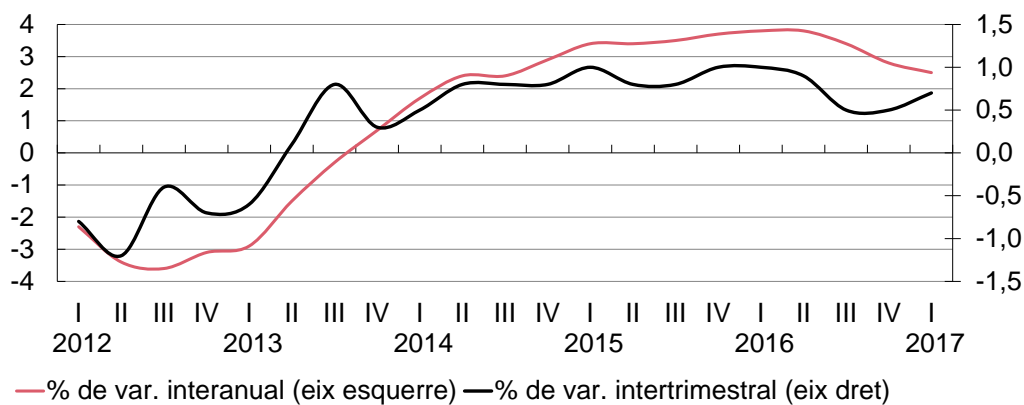
L'avanç trimestral del PIB que elaboren conjuntament l'Idescat i el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda mostra que en el primer trimestre de l'any l'economia catalana ha guanyat de nou força, amb un creixement intertrimestral del 0,7 %. Aquest resultat es contraposa a la dinàmica més pausada dels dos darreres trimestres del 2016, en què l'economia va avançar a un ritme intertrimestral del 0,5%. Malgrat la recuperació que presenta el creixement intertrimestral el primer trimestre d'enguany, en termes interanuals l'evolució del PIB ha continuat desaccelerant-se, fins a un 2,5 %, com a resultat de l'evolució intertrimestral acumulada en els quatre darreres trimestres.

Cal recordar que l'Idescat va publicar el passat mes de març els comptes econòmics anuals i els comptes trimestrals de l'economia catalana, que van incorporar la revisió del perfil trimestral de l'economia durant el 2016, que ara mostra una desacceleració més pronunciada. Així i tot el creixement interanual continua sent molt positiu, si bé inferior als forts creixements dels darrers dos anys, afavorits per la millora de la competitivitat de l'economia i per factors externs. Com era previsible, l'efecte d'alguns d'aquests factors s'han anat diluït en el temps, com mostra l'estabilització dels nivells de competitivitat via costos laborals relatius, o la pujada dels preus del petroli, per bé que les previsions internacionals no donen gaire recorregut a l'augment del preu del petroli.

No obstant això, el panorama econòmic continua sent molt positiu gràcies a la política monetària expansiva del Banc Central Europeu, amb tipus d'interès i rendibilitats exigida al deute públic baixes, que estan reactivant el conjunt de la zona euro. D'altra banda, la debilitat de l'euro i la millora prevista del comerç mundial juguen un paper central en vistes a la continuïtat del creixement econòmic, tot i que aquest pugui ser una mica més pausat que el dels dos darrers anys.

La creació neta de llocs de treball ha continuat molt activa durant el primer trimestre i tant el nombre d'afiliats a la Seguretat Social com l'EPA mostren taxes de creixement elevades. La conjuntura

Evolució del PIB de Catalunya

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

empresarial presenta, així mateix, unes perspectives molt positives: els indicadors de clima empresarial referits a la marxa del negoci han estat una mica més pausats el primer trimestre, però fan un decidit pas endavant en les expectatives per al segon trimestre, que reforça la continuïtat vigorosa del creixement.

Producte interior brut de Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari (% de variació interanual)

	2016				2016	2017
	Mitjana anual	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre ^A
Agricultura	10,1	8,2	11,2	11,8	9,2	4,6
Indústria	4,0	4,0	4,1	4,2	3,9	3,0
Construcció	3,2	1,8	2,7	3,3	5,0	6,3
Serveis	3,1	3,6	3,6	3,0	2,3	2,2
PIB pm	3,5	3,8	3,8	3,4	2,8	2,5

^A Dades d'avanç.

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

El VAB del sector industrial augmenta un 3 % interanual el primer trimestre

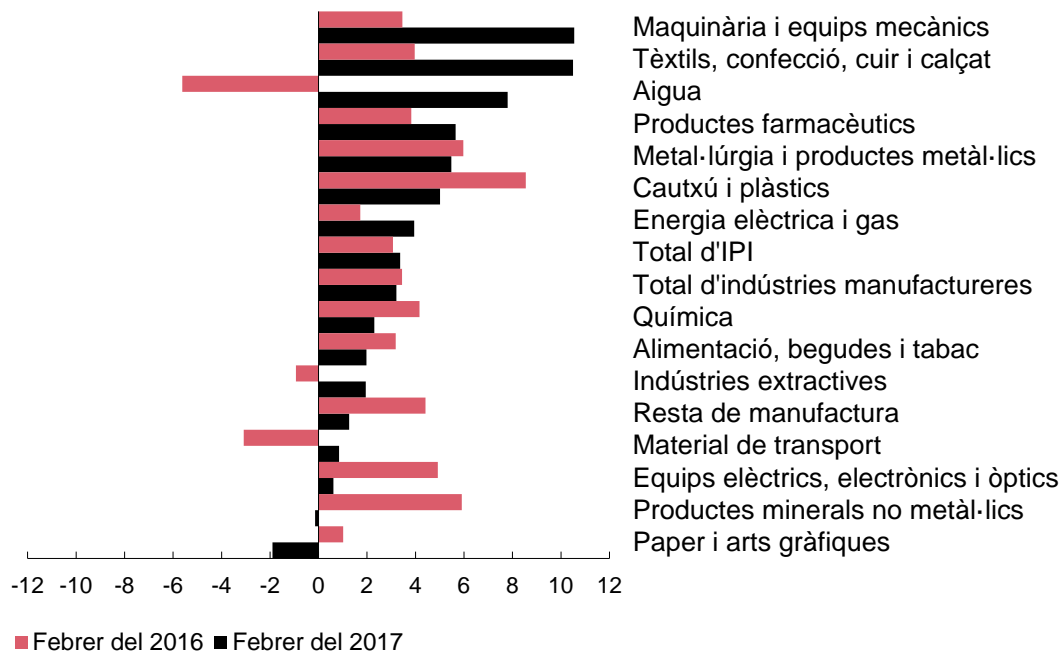
El sector industrial continua donant mostres d'una gran fortalesa, gràcies a la demanda interna i a la bona evolució de les exportacions industrials. L'avanç de dades del primer trimestre contempla un creixement interanual de la indústria del 3 %. És un registre inferior al del trimestre anterior que, segons les darreres dades de l'Idescat va ser del 3,9%, si bé cal tenir en compte que aquest sector acumula creixements molt importants des del 2014.

Durant els darrers 12 mesos (fins al febrer), totes les principals agrupacions sectorials presenten un creixement positiu, excepte la

indústria del paper i les arts gràfiques. Les que milloren més són les de maquinària i equips mecànics, la indústria tèxtil, la de captació i subministrament d'aigua i la de productes farmacèutics.

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil dels darrers 12 mesos (% de variació interanual)

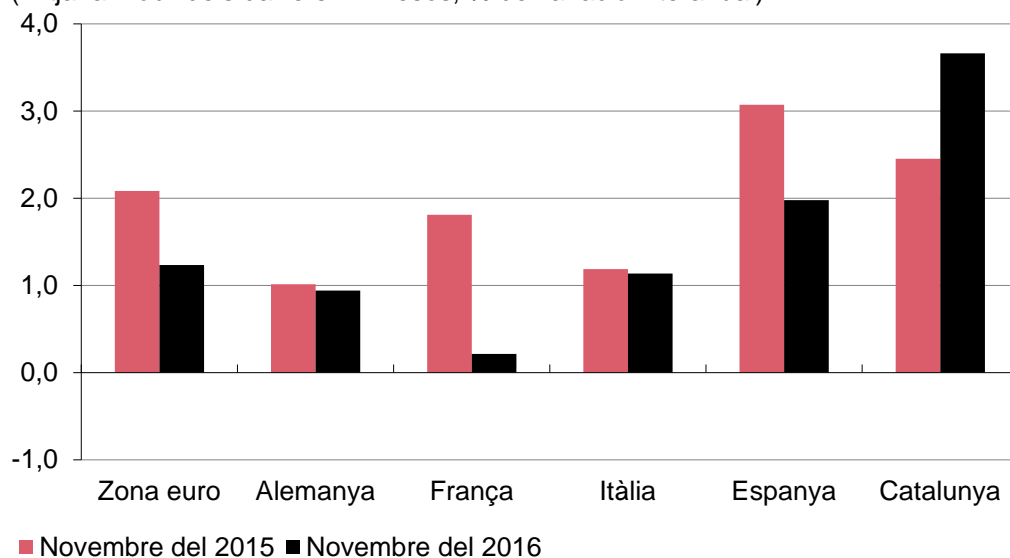

Font: Idescat i INE.

La producció industrial augmenta més a Catalunya que a la zona euro

Evolució de la producció industrial a la zona euro

(mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

Dades amb els efectes de calendari corregits.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

L'evolució de la indústria a Catalunya continua mostrant una fortalesa superior a la mitjana de la zona euro. Els resultats, mesurats en mitjana dels dotze darrers mesos fins al darrer mes de febrer, fan palès que les diferències en el ritme de creixement han augmentat a favor de Catalunya. Les diferències han incrementat especialment en relació amb França i Espanya.

La construcció s'accelera i creix a un ritme del 6,3 % el primer trimestre

El creixement de la construcció es continua consolidant gràcies a la revitalització del mercat immobiliari. Les primeres estimacions del primer trimestre d'enguany xifren en un 6,3 % el creixement d'aquest sector, tot i que cal tenir present que el nivell d'activitat actual representa el 50% del de fa deu anys. La millora del sector continua centrada en l'augment dels habitatges en construcció, incentivats per l'augment dels preus i de les compravendes: els preus de l'habitatge nou a finals del 2016 eren un 17 % més alts que 3 anys enrere. La recuperació de l'activitat ha mobilitzat l'ocupació, com mostra l'augment del nombre d'afiliats al sector que augmenta a un ritme del 5,5 % en el primer trimestre de l'any.

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics

(nombre d'habitatges nous)

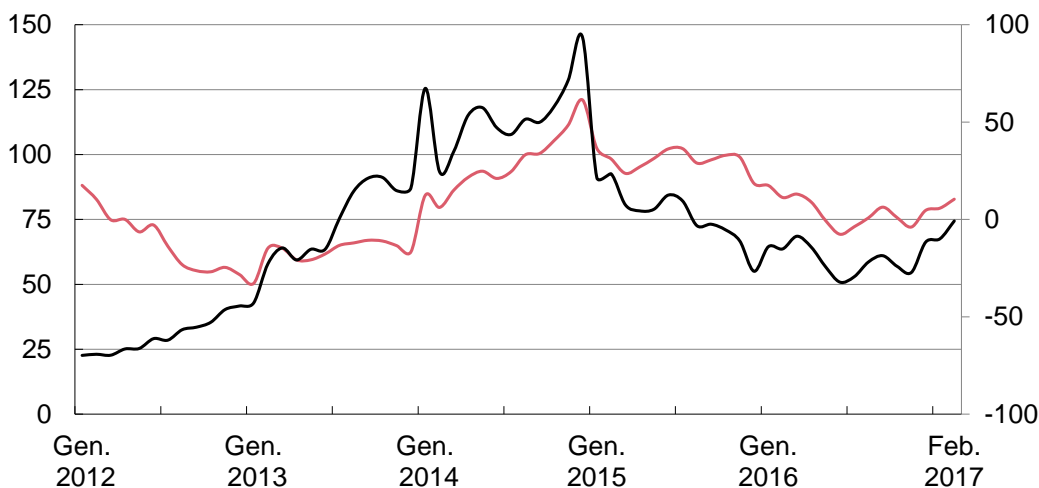
	Nombre	% de variació interanual
2006	125.506	15,0
2008	26.452	-68,8
2014	3.635	51,4
2015	5.423	49,2
2016	7.489	38,1
2017 (gener-febrer)	1.963	51,3

Font: Ministeri de Foment.

En l'àmbit de l'obra civil, no hi ha canvis significatius, tot i la lleu millora de la licitació els darrers mesos. D'altra banda, les expectatives a curt termini no mostren tampoc perspectives de canvi a la vista de les previsions d'inversió que es dedueixen dels pressupostos públics, que centren en la inversió bona part dels esforços de consolidació fiscal.

Evolució de la licitació oficial

(mitjana mòbil de 12 mesos)

— milions d'euros (eix esquerre) — % de var. interanual (eix dret)

Font: Ministeri de Foment.

El sector de serveis creix un 2,2 % el primer trimestre

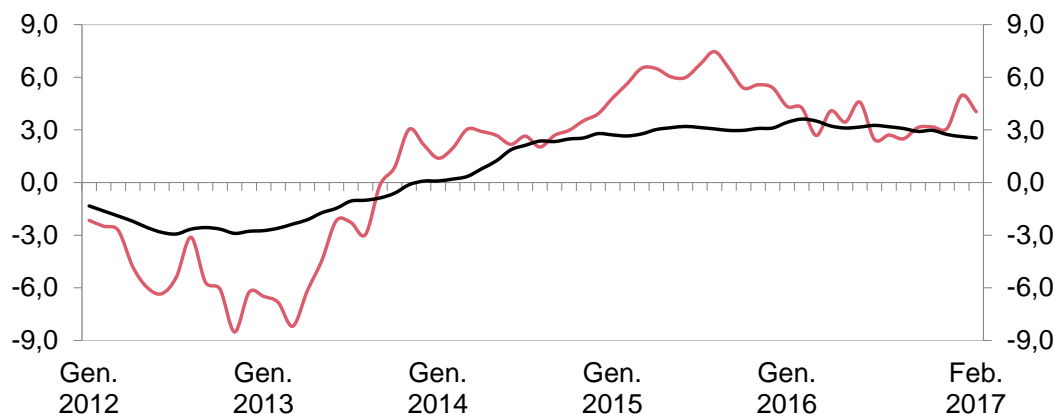
La dinàmica del sector de serveis es va alentir notablement en la segona meitat de l'any passat, segons les dades de la comptabilitat trimestral de l'Idescat, tancant el darrer trimestre amb un creixement interanual del 2,3 %. Les dades més recents, també en termes interanuals, apunten que durant el primer trimestre el creixement del VAB dels serveis haurà estat lleugerament inferior: un 2,2 %.

El gran pes del sector de serveis i la diversitat d'activitats que engloba, determina en bona mesura l'evolució del PIB, com mostra la desacceleració paral·lela durant la segona meitat de l'any d'aquestes magnituds, relacionada al mateix temps amb la desacceleració que experimenta la despesa en consum de les llars i la despesa en consum de les administracions públiques.

Un dels indicadors més representatiu de les activitats de mercat del sector de serveis és el que mesura l'evolució del volum de negoci (indicador d'activitat dels serveis (IAS)). La desacceleració del sector de serveis durant el 2016 queda reflectida especialment en l'evolució d'aquest indicador que, en els darrers mesos fins al febrer, dona mostres de que aquesta desacceleració s'hauria anat frenant. De fet, l'evolució de l'afiliació de la Seguretat Social en aquest sector va ser durant tot el 2016 molt elevada (3,2% en mitjana) i les dades del primer trimestre d'enguany presenten un creixement similar (del 3,3%).

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis

(variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

— Xifra negoci en valors corrents — Ocupació

Font: INE.

El nombre de turistes estrangers que visiten Catalunya s'incrementa el primer trimestre un 4 %

Catalunya ha rebut durant el primer trimestre de 2017 un 4 % més de turistes estrangers que fa un any, amb un augment de la despesa turística del 5,3 % (amb dades fins al febrer). Al conjunt estatal el creixement del nombre de turistes ha estat del 9,3 %, per bé que cal tenir en compte que Catalunya representa el 23,1 % del mercat. L'evolució de les pernoctacions hoteleres del turisme estranger mostra, en canvi, un creixement superior a Catalunya, del 5,3 %, enfront del 3,1% a escala estatal.

Indicadors del sector turístic (gener-març de 2017)

(% de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	-2,5	-2,8
Turisme estatal	-14,6	-11,4
Turisme estranger	5,3	3,1
Turisme estranger		
Nombre de turistes	4,0	9,3
Despesa turística total*	5,2	15,0

* Dades fins al febrer.

Font: INE.

Tot i que l'evolució dels indicadors del turisme estranger semblen no estar gaire afectats per l'efecte de la Setmana Santa, els que fan referència al turisme interior i de la resta de l'Estat sí que ho estan clarament. La Setmana Santa va escaure el 2016 al mes de març i

enguany a l'abril, la qual cosa no permet fer comparacions homogènies amb els indicadors disponibles. Això explica el fort retrocés interanual de les pernoctacions hoteleres del turisme estatal a Catalunya durant els tres primers mesos de l'any. Caldrà per tant esperar a disposar de les dades fins al mes d'abril per poder extreure una informació més acurada.

La demanda interna es modera i el sector exterior pren més protagonisme

Segons els comptes econòmics anuals i trimestrals publicats per l'Idescat el passat mes de març, la demanda interna va perdre el 2016 pes en el creixement del PIB, en relació amb el que va tenir l'any 2015. Així, tot i que el creixement del PIB va ser el mateix en tots dos anys (d'un 3,5 %), en el cas del 2015 l'aportació de la demanda interna va concentrar el creixement, amb 3,5 punts percentuals, atès que l'aportació de la demanda exterior va ser neutra. En canvi, el 2016 el creixement és més equilibrat: la demanda interna va aportar 2,9 punts percentuals al creixement del PIB i la demanda exterior les 6 dècimes restants.

Evolució del PIB de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2016				2016
	Mitjana anual	Primer trimestre	Segon trimestre	Tercer trimestre	Quart trimestre
PIB	3,5	3,8	3,8	3,4	2,8
Demanda interna	3,2	3,7	3,7	2,8	2,7
Despesa en consum de les llars	2,7	2,8	3,3	2,1	2,5
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	2,7	4,4	2,8	2,2	1,4
Formació bruta de capital ²	5,2	5,7	5,7	5,2	4,4
Béns d'equipament i altres actius	4,5	4,9	5,0	4,5	3,5
Construcció	4,6	5,3	4,6	4,3	4,1
Saldo exterior ^{3, 4}	0,6	0,5	0,6	1,0	0,5
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,3	-1,0	-0,3	0,3	-0,3
Exportacions de béns i serveis	4,1	3,2	3,7	3,7	5,7
Importacions de béns i serveis	5,8	6,8	5,3	3,5	7,6

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

El perfil trimestral durant el 2016 mostra una desacceleració notable de la demanda interna en la segona meitat de l'any que afecta a tots els seus components. Contràriament, en el cas de la demanda exterior, els resultats del segon semestre van ser més positius. Així i tot, en el conjunt de l'any l'aportació del comerç amb l'estranger va ser negativa (de 0,3 pp), amb una reducció del superàvit existent (del 5,9 % del PIB el 2015 al 5,8 % el 2016). Aquesta evolució s'explica, per un creixement superior de les importacions de béns i servicis (d'un 5,8%) que de les exportacions, que també van créixer fermament (4,1 %), però menys. L'aportació negativa del comerç amb l'estranger va ser compensada amb escreix amb l'aportació positiva del comerç amb la resta de l'Estat (0,9 pp). Això va situar l'aportació total del comerç exterior al creixement del PIB en 0,6 pp, com abans s'ha indicat. El superàvit comercial per béns i serveis que obté el 2016 l'economia catalana, comptant la part amb l'estranger (5,8 % del PIB) i la part amb la resta de l'Estat (6,3 % del PIB) se situa en un 12,1 % del PIB, 2 dècimes més que el 2015.

Els indicadors disponibles del primer trimestre són molt limitats i afectats per factors estacionals i de calendari. L'evolució del comerç al detall, per exemple, presenta resultats negatius, fet que es pot deure als factors esmentats, però també als canvis introduïts en les rebaixes del comerç. Altres indicadors ofereixen senyals més positives, com ara l'indicador de confiança del consumidor que elabora la Comissió Europea (publicat a finals d'abril), que mostra una recuperació de la confiança a Espanya. També són positius els resultats de les matriculacions de turismes, que creixen un 12,5 %, per bé que en aquest creixement pot estar influïnt el fet que en el primer trimestre d'enguany hi ha més dies laborables que l'any passat en què la Setmana Santa va ser al mes de març.

A partir de les dades que publica l'INE per a l'economia espanyola es pot analitzar el comportament de les economies familiars. Així, durant el 2016 hi va haver un creixement del consum superior al de la renda familiar disponible, la qual cosa va fer reduir l'estalvi de les famílies. El descens de l'estalvi combinat amb un augment de la inversió va reduir la seva capacitat de finançament que, no obstant això, va continuar sent positiva fet que el desendeutament de les llars. D'altra banda, els comptes financers del Banc d'Espanya, també referits a l'economia espanyola, mostren que malgrat la reducció del flux d'estalvi, el volum de riquesa de les famílies va continuar millorant el 2016, la qual cosa permet esperar que el creixement del consum, tot i que es desacceleri després del fort creixement dels darrers anys, continuï endavant.

Indicadors de demanda (% de variació interanual)

	Comerç al detall	Matriculacions	
		Turismes	Vehicles de càrrega
2016			
1r trimestre	2,5	10,6	6,1
2n trimestre	4,3	15,5	13,7
3r trimestre	3,5	9,8	4,1
4t trimestre	1,3	4,6	2,5
2017			
1r trimestre	-1,6	12,5	16,5

Font: INE i Direcció General de Trànsit.

Pel que fa a l'evolució de la inversió, els senyals dels indicadors disponibles són alentadors, tot i que cal tenir en compte també els factors estacionals i de calendari que els afecten, que poden explicar en part el fort creixement de la matriculació dels vehicles de càrrega (del 16,5 % en el primer trimestre). En d'altres indicadors la informació no abasta tot el trimestre, com en les importacions de béns d'equipament que també evolucionen molt positivament. D'altra banda, entre els factors que determinen l'evolució de la inversió, tant les facilitats de crèdit com el panorama econòmic són propicis a la continuïtat del creixement de la inversió. Pel que fa a la inversió en construcció, les dades que s'han comentat anteriorment sobre l'activitat del sector i el seu creixement, informen de l'evolució positiva de la inversió.

En relació al comportament de la demanda exterior, com es comenta en el capítol tres d'aquesta publicació, durant els dos primers mesos el creixement de les exportacions de béns s'ha reactivat, però també ho han fet les importacions per l'augment dels preus del petroli. Caldrà esperar a disposar de les dades del mes de març i de les estimacions que faci l'Idescat en la seva comptabilitat trimestral, per disposar del balanç i de l'aportació del component exterior.

3.

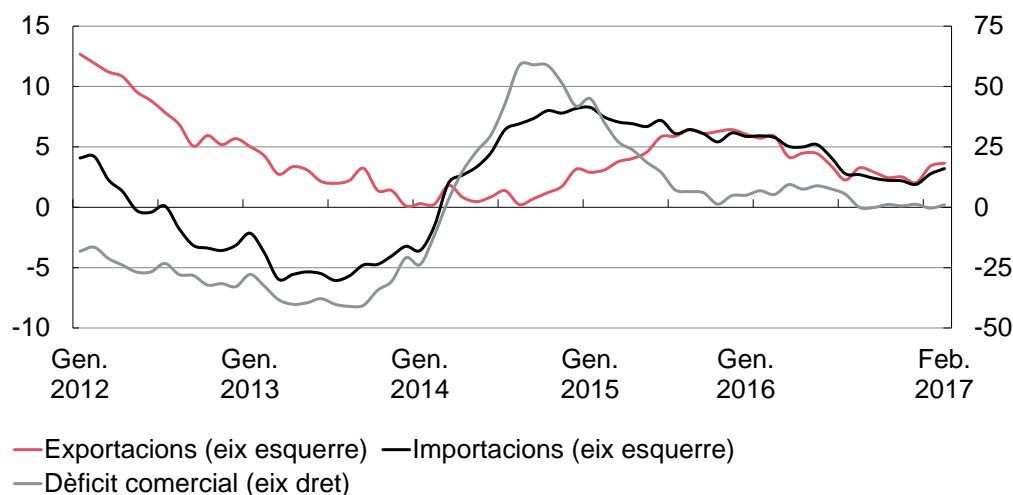
El comerç exterior

Les exportacions de béns augmenten en els dos primers mesos de l'any un 11,5 %, i les importacions un 11,1 %

Les exportacions catalanes tornen a evolucionar fortament a l'alça, després d'un lleuger alentiment l'any 2016. Aquest comportament positiu de les exportacions catalanes se suma a l'experimentat els darrers anys, tot i la debilitat del comerç mundial que no ha afectat gaire la dinàmica comercial catalana: les exportacions catalanes del 2016 van ser un 57 % superiors a les del 2009 i un 33 % superiors a les del 2012. Aquest resultat té dos causes principals: els guanys de competitivitat derivats dels costos laborals relatius i de la paritat de l'euro, d'una banda i, d'una altra, els esforços realitzats per moltes empreses per diversificar mercats buscant noves oportunitats. En aquest sentit, la millora del comerç mundial prevista per enguany, pot incentivar encara més les vendes catalanes a l'exterior.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger

(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

Nota: dades en valors corrents.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

L'acumulat de les exportacions de gener i febrer d'enguany mostra un creixement interanual de l'11,5 % en valors corrents. Al mateix temps, l'augment de les importacions en aquest període se situa en un 11,1 %. Si es pren de referència l'evolució dels preus del comerç de l'economia espanyola (0,3 % en el cas de les exportacions i 6,0 % en el

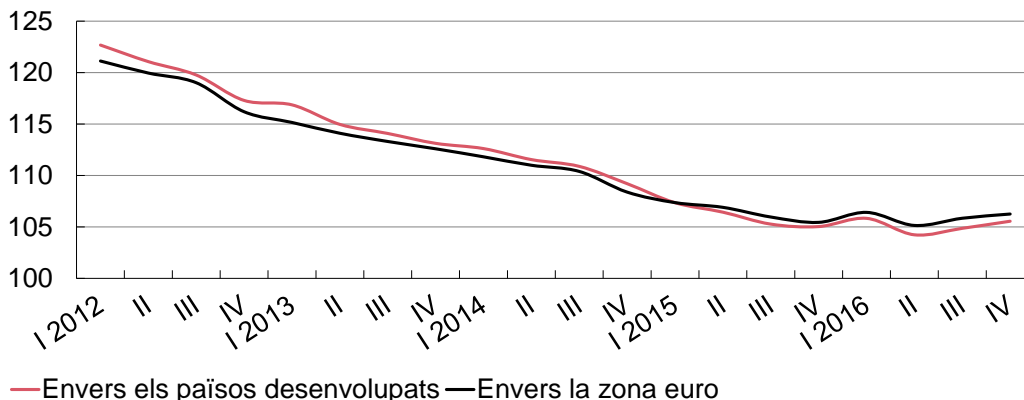
d'importacions), es pot fer una aproximació a la dinàmica dels fluxos comercials de Catalunya en termes de volum. Això permet veure que el creixement real de les exportacions acumulades fins al febrer se situa al voltant d'un 11,2 %, i el de les importacions al voltant d'un 5,1 %.

La competitivitat de costos es manté plana respecte l'any anterior

La competitivitat (amb dades a nivell estatal i valorada en termes de costos laborals unitaris de les manufactures i tipus de canvi) ha mantingut una tendència clarament favorable des de l'any 2012 tant respecte els països desenvolupats com envers la zona euro, i ha estat un dels factors que ha empès a l'alça el creixement de les exportacions. Durant el 2016 la millora de la competitivitat es va anar frenant perquè l'evolució a la baixa dels costos laborals relatius va anar també en aquesta línia. L'evolució dels tipus de canvi nominals va tenir un paper neutre, i les previsions d'evolució de l'euro no mostren canvis importants dels nivells de paritat.

Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi

(dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)

— Envers els països desenvolupats — Envers la zona euro

Nota: l'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.

Font: Banc d'Espanya.

Les exportacions destinades als mercats fora de la UE són les que més augmenten

En els darrers anys, el principal motor de l'increment de les exportacions han estat els països de la UE. No obstant això, en aquests dos primers mesos de l'any, els mercats exteriors presenten un millor comportament. De tota manera, les exportacions comunitàries mostren un creixement molt elevat (9,1 %), superant els registres de 2016.

Els països europeus que presenten millors variacions són Itàlia i Portugal (12,3 % i 13,8 %). En canvi, les exportacions al Regne Unit i a Alemanya han augmentat només moderadament (1,7 % i 1,8 %). Les

exportacions als EUA han fet un tomb important amb un creixement del 19,7 %, després del dèbil creixement de l'any passat. D'altra banda, destaca molt notablement l'augment de les exportacions a la Xina (43,1%), essent una dada poc representativa, ja que només ocupa dos mesos de l'any, deixa entreveure la propensió al consum creixent de la classe mitjana xinesa, que augmenta la seva demanda de productes estrangers.

Exportacions de béns per àrees i països

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	Gener-febrer del 2017
Unió Europea	3,3	9,1
França	2,1	9,5
Alemanya	6,9	1,8
Itàlia	5,7	12,3
Portugal	-3,5	13,8
Regne Unit	-4,3	1,7
Resta d'Europa	5,1	16,2
Suïssa	5,8	14,4
Amèrica del Nord	1,5	21,6
EUA	0,4	19,7
Amèrica llatina	-7,8	3,6
Resta del món	-0,2	22,9
Japó	-3,1	3,0
Xina	9,0	43,1
Total	2,0	11,5

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Fort creixement de les exportacions del sector de l'automoció

El principal sector exportador català, la indústria química, que suposa més d'una quarta part del total d'exportacions, ha augmentat les vendes a l'estranger un 6,6 % fins al mes de febrer, per sota del creixement total. En compensació, el sector de l'automoció continua acumulant registres de rècord i augmenta un 14,8 %, reforçant el seu paper d'indústria tractora a Catalunya. Destaca el fort creixement relatiu de les exportacions de productes energètics (136,7 %), en la seva vessant de derivats del petroli, però és un creixement molt influenciat per l'augment del preu del petroli. Cal destacar que cap de les agrupacions sectorial de l'estructura comercial ha mostrat una evolució negativa. En el cas de les exportacions espanyoles, també s'observa una dinàmica molt positiva, amb un increment (12,6 %), per l'impuls de l'alimentació i les exportacions de productes energètics i matèries primeres. Només els béns de consum durador mostren un retrocés.

Exportacions per sectors econòmics (gener-febrer del 2016)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	9,8	13,3
Productes energètics	136,7	81,7
Matèries primeres	38,3	43,3
Semimanufactures no químiques	8,4	10,8
Productes químics	6,6	9,7
Béns d'equipament	3,8	7,5
Automoció	14,8	7,2
Béns de consum durador	5,4	-0,1
Manufactures de consum	8,3	9,3
Altres	13,9	-9,1
Total	11,5	12,6

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les exportacions de més contingut tecnològic lideren el creixement

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	IV trimestre 2016
Nivell tecnològic alt	8,9	6,4
productes farmacèutics	7,5	3,8
productes informàtics, electrònics i òptics	13,7	14,3
altres	-53,9	-80,7
Nivell tecnològic mitjà alt	2,5	3,8
productes químics	-1,6	3,9
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	4,8	3,3
altres	6,2	10,7
Nivell tecnològic mitjà baix	-1,4	-2,6
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	-3,2	-10,8
productes metàl·lics	6,4	4,2
altres	-4,6	19,2
Nivell tecnològic baix	2,1	-1,6
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	2,1	-0,1
altres	2,4	-15,2
Total de productes industrials	2,5	1,7

Font: Idescat, a partir de dades del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Com ve succeint des del 2014, les exportacions de més contingut tecnològic continuen liderant el creixement relatiu de les vendes de productes industrials. Així, en l'acumulat de l'any 2016, les exportacions d'alt contingut tecnològic creixen un 8,9 %, superant les del conjunt de les exportacions industrials (2,5 %). Entre els seus components, els productes farmacèutics, que són els de més pes, augmenten les vendes un 7,5 %, però el creixement relatiu més important correspon als equips informàtics, electrònics i òptics (13,7%). Els productes de nivell tecnològic mitjà alt augmenten les exportacions un 2,5 %, mentre que els de tecnologia mitjana baixa retrocedeixen un 1,4 % i els de baixa tecnologia augmenten les vendes un 2,1 %. Com a conseqüència d'aquests comportaments el pes de les exportacions d'alt contingut tecnològic guanya pes des del 2014, i el 2016 representa un 10,8 % del total de les exportacions industrials.

Les importacions augmenten un 11,1 % interanual els dos primers mesos del 2017

La moderació de les importacions el 2016 (2,0 % de creixement en termes corrents), ha quedat enrere i en els dos primers mesos de l'any s'eleven a l'11,1 %, degut en part a l'alça del preu del petroli. Això explica el fort augment de les importacions d'energia, d'un 66,9 % en termes corrents. Les importacions de béns d'equipament també augmenten fortament (14,6 %), reflectint el dinamisme de la inversió interior, al mateix temps que l'augment del consum de les llars explica l'augment que experimenten les importacions de béns de consum durador (d'un 6,8 %) i les de manufactures de consum (d'un 10,2 %). En canvi, les importacions del sector de l'automòbil, amb forts

Importacions per sectors econòmics (gener-febrer del 2016)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	8,1	9,2
Productes energètics	66,9	81,5
Matèries primeres	1,7	26,5
Semimanufactures no químiques	7,4	17,1
Productes químics	3,1	0,7
Béns d'equipament	14,6	13,9
Automoció	2,5	2,7
Béns de consum durador	6,8	3,3
Manufactures de consum	10,2	4,5
Altres	-24,9	-4,9
Total	11,1	15,1

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

creixements als darrers anys, s'han moderat fins al 2,5 %, igual com ha passat amb la principal branca d'importació, la química, que creix un 3,1 %.

Al conjunt d'Espanya les importacions totals fins al febrer creixen fortament (15,9 %), amb un patró molt similar al català, amb l'expansió del sector energètic (81,5 %) al capdavant, seguit pel de matèries primeres i semimanufactures.

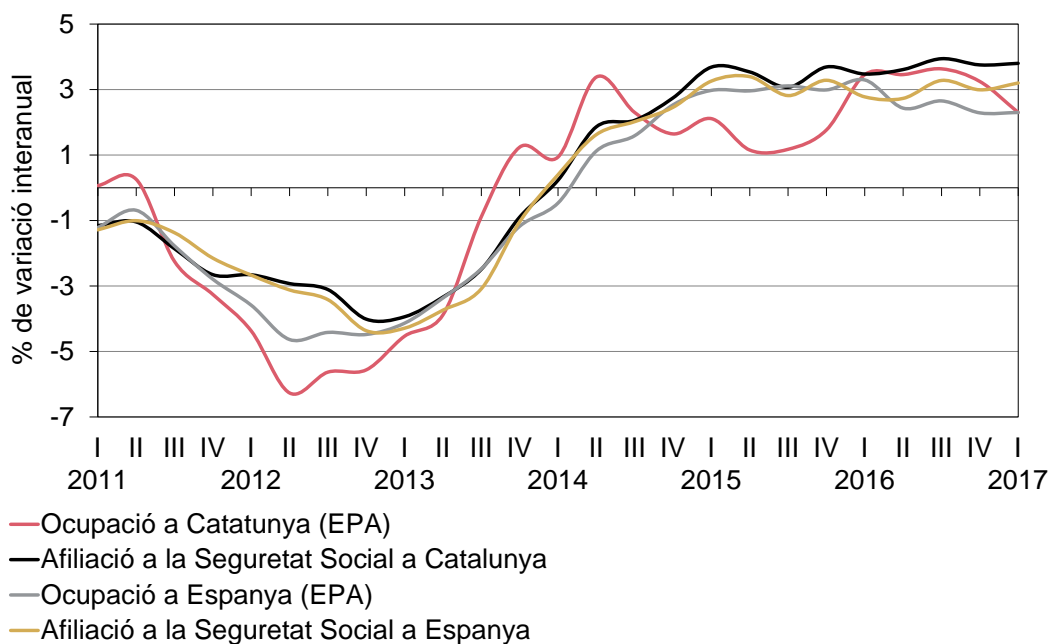
4.

Mercat de treball

L'ocupació continua avançant amb intensitat

Els primers mesos del 2017 l'ocupació ha continuat mostrant una evolució positiva, seguint la pauta de recuperació iniciada a finals del 2013. Segons l'enquesta de població activa l'ocupació ha augmentat el primer trimestre un 2,3 % interanual, és a dir 9 dècimes menys que en el trimestre anterior. En canvi, segons el registre d'afiliació a la Seguretat Social el creixement és d'un 3,8 %, és a dir, només una dècima menys que el trimestre anterior. Per tant, el senyal que ofereixen les dues fonts és positiu, però segons el registre d'afiliats a la Seguretat Social la creació d'ocupació és més intensa i estable.

Dinàmica de l'ocupació

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

A Espanya es manté el creixement interanual de l'ocupació (2,3 % interanual segons l'EPA)

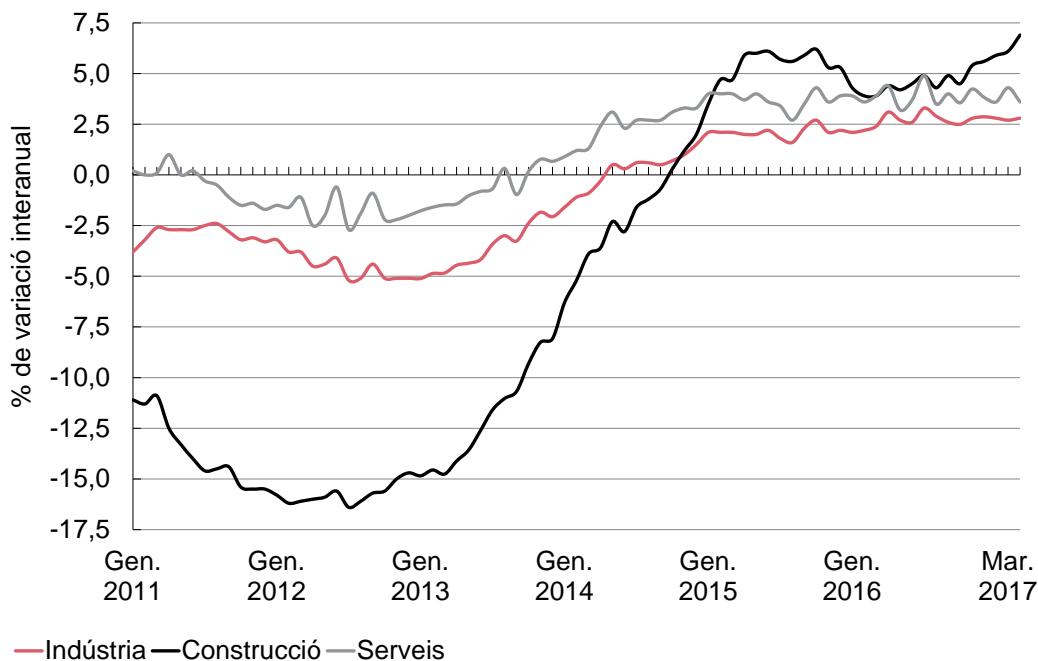
A Espanya, l'EPA mostra també un comportament positiu de l'ocupació, que augmenta un 2,3 % interanual el primer trimestre, el mateix creixement del quart trimestre de 2016. Les dades d'ocupació corregides d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només

disponibles per a Espanya), indiquen una petita acceleració, ja que el creixement intertrimestral corregit d'estacionalitat ha estat del 0,7 %, més alt que el del quart trimestre del 2016 (0,5 %). L'afiliació a la Seguretat Social, com en el cas de Catalunya, presenta un registre de creació d'ocupació més elevat (creix un 3,2 % interanual el primer trimestre). En comparació amb finals de 2016, l'afiliació presenta una lleugera acceleració al conjunt de l'Estat, quan avançava un 3,0 % interanual. A la vista d'aquestes dades es dedueix que, segons l'EPA, l'evolució de l'ocupació a Catalunya i al conjunt estatal és similar; en canvi, segons l'evolució de l'afiliació el comportament és més dinàmic a Catalunya.

Construcció i serveis són els sectors que lideren el creixement interanual de l'afiliació

Segons la darrera informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social (corresponent al mes de març del 2017), tots els grans sectors d'activitat generen ocupació a bon ritme: un 3,6 % als serveis, un 6,9 % a la construcció i un 2,8 % a la indústria. Les dades de l'EPA mostren evolucions sectorials de l'ocupació molt allunyades de l'afiliació i de vegades també d'altres indicadors d'activitat sectorial.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

A un nivell més desagregat la informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social ens indica que les branques dels serveis són les que presenten una contribució més destacable al creixement de l'afiliació al llarg del primer trimestre. En aquest sentit, cal destacar l'augment de la restauració (que correspon a l'epígraf anomenat serveis de menjar i

beure), i de les activitats de les administracions públiques en sentit ampli (educació, serveis generals, sanitat) i el comerç (al detall i a l'engròs). Les activitats del sector de la construcció també presenten una contribució destacable. Quant a la indústria l'aportació de l'afiliació en la indústria alimentària és la més important. En sentit contrari destaca el retrocés en algunes branques dels serveis com els serveis financers i les activitats a les llars.

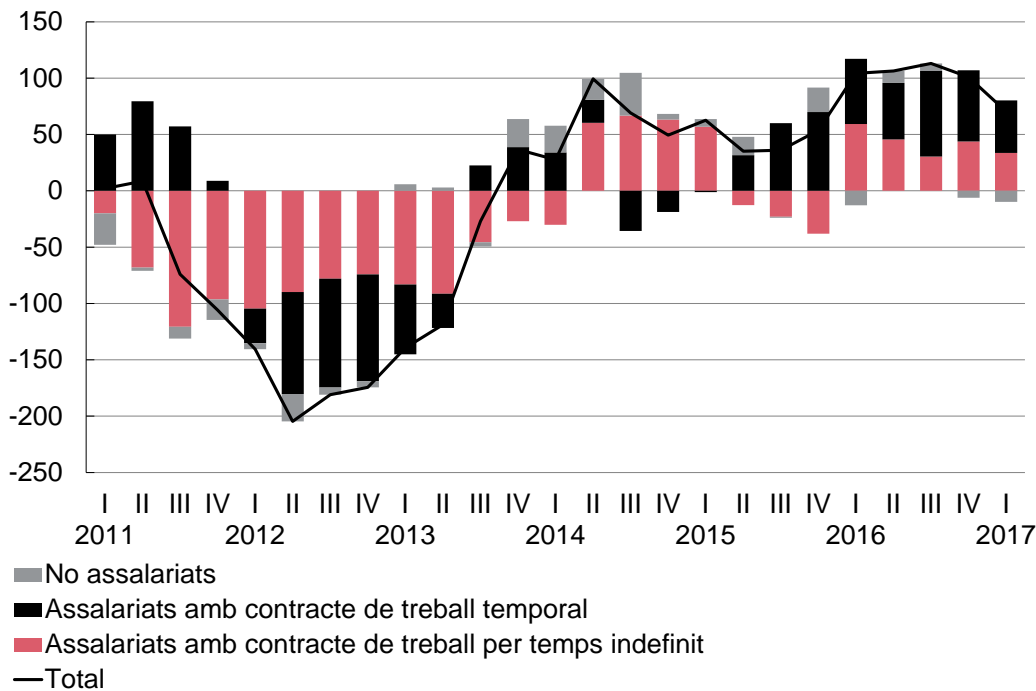
Fort creixement de l'ocupació assalariada

La millora que mostra l'EPA el primer trimestre, es concentra sobretot en l'ocupació assalariada i dins d'aquesta en el sector privat. Tot i això, l'augment de l'ocupació assalariada s'ha desaccelerat fins a un 3,1 % interanual, al mateix temps que l'ocupació no assalariada retrocedia (un 1,9 %). Aquesta feblesa en l'ocupació per compte propi no es correspon, però, amb les dades d'afiliació al règim d'autònoms, que mostren un creixement moderat (de l'1,0 % interanual). D'altra banda, segons els tipus de jornada el gruix de l'ocupació creada els últims dotze mesos ha estat bàsicament a jornada completa (gairebé un 70 % dels nous llocs creats). No obstant això, l'ocupació a temps parcial anota una millora destacable, i registra un creixement interanual del 4,8% (i encadena 5 trimestres consecutius d'augment de l'ocupació).

L'ocupació temporal mostra un creixement molt intens (9,1 % interanual), superior al de l'ocupació fixa (1,6 %)

L'ocupació indefinida té un creixement molt més moderat (d'un 1,6 % interanual) que no pas l'ocupació temporal que augmenta un 9,1% al llarg del primer trimestre, en línia amb la tendència encetada el segon trimestre de 2015. En termes absoluts, dels 80.200 llocs de treball assalariats que s'han creat en termes nets els últims dotze mesos, un 41,9% són ocupats indefinits, i un 58,1 % corresponen a assalariats amb contracte temporal. Les dades de l'EPA per a Espanya també indiquen un fort dinamisme de l'ocupació temporal (que creix un 5,6% interanual), mentre que l'ocupació fixa augmenta un 1,7 %. Tot i això, les dades de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) mostren el primer trimestre de 2017 un creixement més intens dels contractes indefinits (del 13,4 %), que dels contractes temporals (9,6%). Cal tenir en compte, però, que l'increment del nombre de contractes indefinits no implica necessàriament un augment del nombre de treballadors fixos en la mateixa proporció (ja que això depèn dependrà tant del flux de creació com del de destrucció d'ocupació).

Variació interanual del nombre absolut d'ocupats

Font: Idescat.

La població activa cau lleugerament en termes anuals, mentre que la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys augmenta fins al 66,6 %

El primer trimestre del 2017 la població activa s'ha continuat reduint, amb un descens del 0,3 % interanual; al mateix temps la taxa d'activitat ha disminuït (fins a un 78,7 %) i la població en edat de treballar (de 16 a 64 anys) s'ha mantingut gairebé estable (amb un creixement del 0,1 %). La disminució de la població activa presenta diferències per gènere, amb una caiguda interanual en els homes (del 0,9 %) que contrasta amb l'augment en les dones (0,2 %).

Paral·lelament, la taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys s'ha situat en un 66,6%, percentatge 2 dècimes inferior al de finals del 2016. Per gènere, cal distingir la caiguda de la taxa d'ocupació masculina (de quatre dècimes respecte finals del 2016), de l'estabilitat que mostra la taxa femenina. En el primer trimestre d'enguany, la taxa d'ocupació masculina i femenina se situen en el 70,5 % i 62,7 % respectivament.

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2015	2016	Quart trimestre del 2016	Primer trimestre del 2017
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,6	-0,1	-0,2	-0,3
Població ocupada (% de variació interanual)	1,5	3,4	3,2	2,3
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-0,2	2,2	2,1	1,6
Assalariats amb contracte de treball temporal	8,7	12,3	12,1	9,1
Població en atur	-9,1	-15,6	-16,5	-12,6
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,9	78,8	78,5	78,7
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	64,2	66,4	66,8	66,6
Taxa d'atur (%)	18,6	15,7	14,8	15,3
Homes	17,8	14,6	13,9	14,2
Dones	19,4	16,9	15,9	16,4
Població de 16 a 24 anys	42,3	34,3	32,3	32,0
Taxa de temporalitat (%)	19,6	21,2	21,8	20,8
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	13,9	14,2	14,4	14,6
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,1	-0,4	-0,6	-0,6
Població ocupada (% de variació interanual)	3,0	2,7	2,3	2,3
Població en atur (% de variació interanual)	-9,9	-11,4	-11,3	-11,2
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,5	75,4	75,1	75,0
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	58,7	60,5	61,1	60,8
Taxa d'atur (%)	22,1	19,6	18,6	18,8

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE.

La taxa d'atur se situa en un 15,3 %, amb un descens notable de l'atur de llarga i molt llarga durada

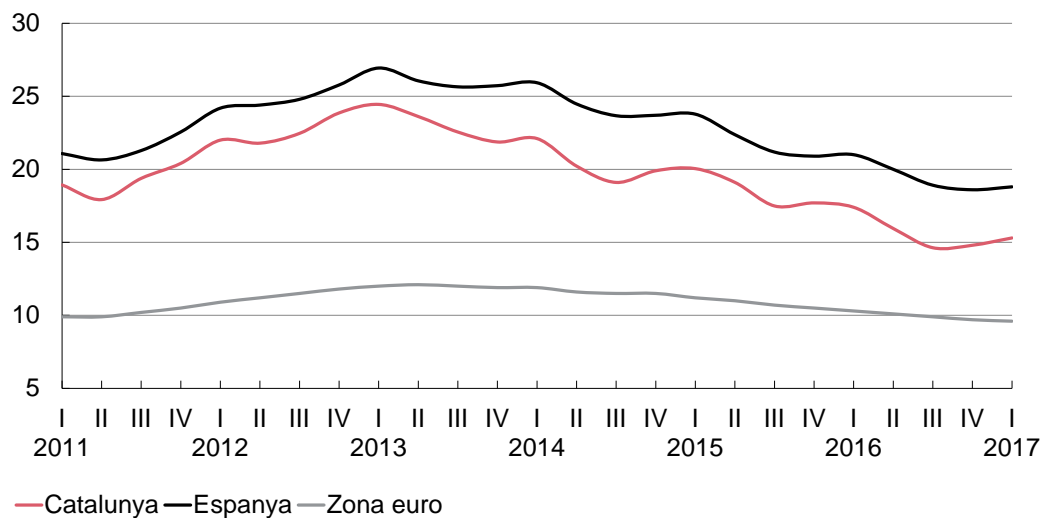
El dinamisme de l'ocupació ha permès que la població en atur segueixi disminuint, amb una davallada d'un 12,6 % interanual. Aquesta davallada, en conjunció amb un retrocés moderat de la població activa (d'un 0,3 % interanual), ha situat la taxa d'atur en un 15,3%. És a dir, 2 punts per sota que un any enrere. No obstant això respecte al primer trimestre anterior hi ha un lleuger repunt.

Per col·lectius, s'ha produït una millora generalitzada en comparació amb principis del 2016. Cal destacar la reducció molt significativa tant en la taxa d'atur de les dones, que baixa fins a un 16,4% (a principis del

2016 era 2,3 punts superior), com en la taxa d'atur masculina, fins a un 14,2 % (a principis del 2016 era 2 punts superior). Per grups d'edat destaca la població de 16 a 24 anys on la taxa d'atur disminueix més de cinc punts en un any, fins a situar-se en un 32,0 %. Aquesta disminució de la taxa d'atur juvenil ha estat possible gràcies a un avenç molt destacable de l'ocupació (d'un 16,6 % interanual) que compensa l'augment també molt important de la població activa (d'un 7,0 %). La taxa d'ocupació juvenil reflecteix també aquestes tendències i presenta una millora important: a principis del 2016 era d'un 24,7 %, i el primer trimestre del 2017 d'un 28,3 %. Les taxes d'atur de la resta de grups d'edat, que també van a la baixa, són força inferiors a la dels joves (la de 25 a 54 anys és d'un 14,0%, i la de 55 a 64 anys és d'un 14,4 %). Així mateix, la taxa d'atur de la població estrangera, tot i que és molt més alta que la mitjana, segueix una evolució descendent i se situa en un 25,7 % el primer trimestre del 2017.

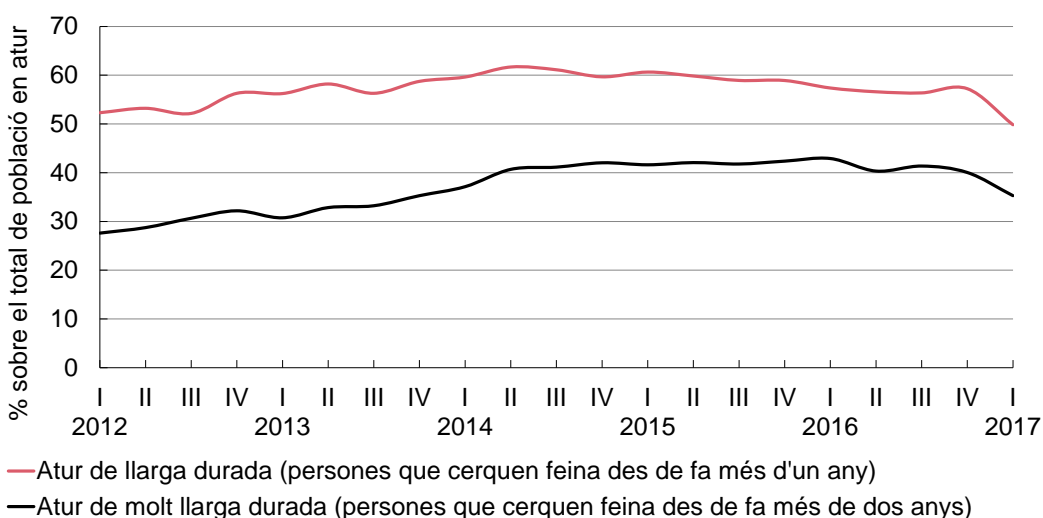
Evolució de la taxa d'atur

% d'aturats / població activa)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

Atur de llarga durada (%)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

El comportament positiu del mercat de treball ha permès un descens notable en l'atur de llarga durada (persones en atur que cerquen feina des de fa més d'un any), que se situa en un 49,8 % (a principis del 2016 era d'un 57,4 %). La proporció d'atur de molt llarga durada (persones que cerquen feina des de fa més de dos anys) també presenta una correcció destacable, tot passant del 42,9 % del aturats a principis del 2016 al 35,3% d'enguany. Al conjunt de l'Estat l'atur de llarga i molt llarga durada també disminueix (fins al 54,4 % i 39,9 % respectivament), tot i que amb menys intensitat.

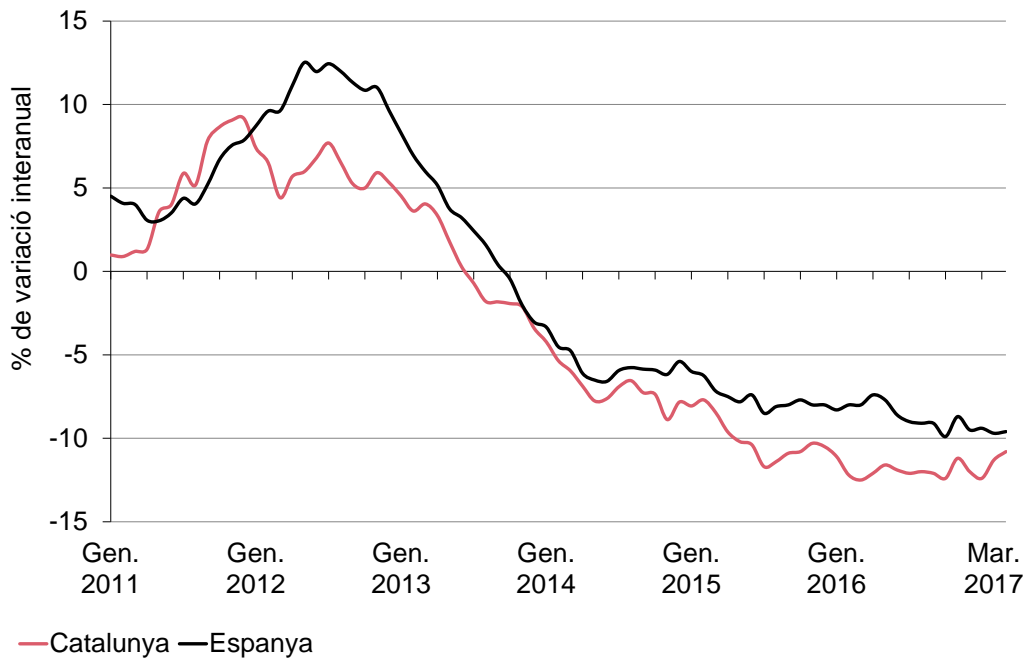
La taxa d'atur se situa en un 18,8 % a Espanya, mentre que a la zona euro baixa fins a un 9,6 %

A Espanya la població en atur segueix reduint-se en termes interanuals, en part gràcies a la reducció de la població activa, que baixa un 0,6 %. El primer trimestre del 2017 la taxa d'atur s'ha situat en un 18,8 %, força inferior a la taxa que presentava a principis de l'any passat (d'un 21,0 %). Així, d'acord amb aquestes dades, la taxa d'atur de Catalunya (15,3 %) segueix en valors molt inferiors a la mitjana estatal. Pel que fa a la zona euro, s'observa com la taxa d'atur va reduint-se lentament des de finals del 2013. El primer trimestre del 2017 ha baixat fins a situar-se en un 9,6 % (taxa ajustada d'estacionalitat i de l'efecte del calendari), la taxa més baixa des del segon trimestre del 2009. Al llarg dels últims dotze mesos, la taxa d'atur ha millorat a la major part dels països de la zona euro; tot i això, continua sent molt elevada a Grècia (23,4 %, amb dada del quart trimestre del 2016) i a Espanya (18,2 %, segons la dada ajustada estacionalment que publica Eurostat). Les taxes d'atur més reduïdes corresponen a la República Txeca (3,3 %) i Alemanya (3,9 %).

L'atur registrat acumula més de 3 anys de caiguda interanual a Catalunya, amb un descens superior al d'Espanya

L'atur registrat ha moderat lleugerament la tendència de caiguda interanual que va iniciar l'any 2013, amb un ritme de descens en el nombre d'aturats d'un 10,8 % el març. Com d'altres indicadors laborals, l'atur registrat mostra una evolució més favorable a Catalunya que a Espanya, ja que l'atur registrat en el conjunt de l'Estat baixa amb menys intensitat, un 9,6 % el març).

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

5.

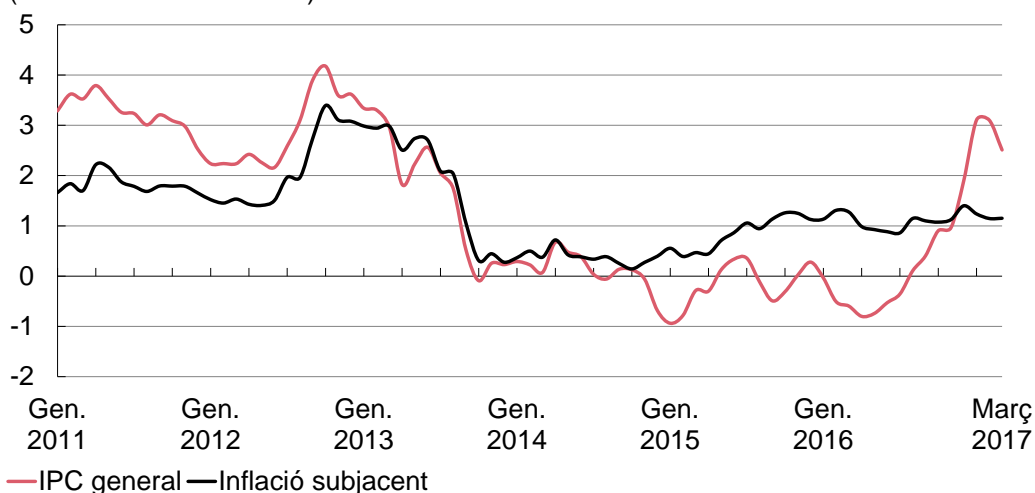
L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

L'any va començar amb forts creixements dels preus, que s'han moderat una mica el darrer mes de març.

Després d'haver registrat taxes negatives durant bona part dels últims dos anys, des de mitjan 2016 la inflació catalana presenta creixements positius, que s'han accelerat durant el primer trimestre d'enguany. El mes de gener i febrer la inflació va escalar al 3,1 %, els registres més elevats des del febrer de 2013. El març la tendència s'ha suavitzat lleugerament, fins a una taxa del 2,5 % interanual.

Evolució de l'IPC i de la inflació subjacent
(% de variació interanual)

Font: INE.

L'acceleració dels preus s'explica principalment per la recuperació de la cotització del petroli, que el gener va augmentar un 76,9 % interanual i va situar el preu del barril en mitjana del mes de gener per sobre dels 54 dòlars, una cotització que no s'assolia des de mitjan 2015. Posteriorment, el preu s'ha moderat lleugerament, fins a 51,3 dòlars el barril en mitjana del mes de març.

Cal destacar que a partir del gener de 2017, l'IPC es calcula amb una nova base de càlcul, que actualitza la cistella de la compra per eliminar productes poc representatius i incorporar-ne d'altres que sí que ho són. Al mateix temps, com cada principi d'any, s'ha modificat l'estructura de ponderacions dels productes considerats per adaptar-les a les pautes de consum de les llars.

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
Mitjana del 2014	0,1	0,1	1,2	0,2	1,7	-0,1	0,7	-1,1	-6,1	-0,7	0,9	0,5	1,6
Mitjana del 2015	-0,2	1,8	1,1	0,4	-1,5	0,2	0,1	-4,5	-1,8	0,1	1,3	1,0	2,0
Mitjana del 2016	0,1	1,7	0,4	0,7	-3,6	1,0	0,2	-2,0	2,5	-0,6	1,1	1,3	2,0
Desembre del 2015	0,3	2,1	1,1	0,5	-1,6	0,6	0,2	-2,7	0,4	0,7	1,1	0,9	2,0
Desembre del 2016	1,9	1,5	1,0	0,9	0,6	0,9	0,2	4,9	3,3	1,6	1,1	1,8	2,3
Gener del 2017	3,1	1,5	1,7	0,9	6,4	0,9	0,4	8,0	2,6	1,3	1,1	1,5	1,5
Febrer del 2017	3,1	2,0	1,7	1,0	5,2	0,8	0,8	8,9	1,5	1,1	1,1	1,3	1,5
Març del 2017	2,5	1,6	1,6	1,0	3,7	0,6	1,2	6,9	1,6	0,6	1,1	1,7	1,6
Espanya													
Mitjana del 2014	-0,2	-0,3	1,4	0,1	1,3	-0,5	0,1	-0,9	-6,1	-1,4	1,8	0,5	1,0
Mitjana del 2015	-0,5	1,2	1,4	0,3	-2,1	-0,2	0,1	-4,5	-1,8	-0,4	1,1	0,8	1,6
Mitjana del 2016	-0,2	1,4	0,5	0,6	-4,2	0,2	-0,2	-2,1	2,6	-1,0	0,6	1,1	1,6
Desembre del 2015	0,0	1,8	1,3	0,5	-2,3	0,1	0,5	-2,8	0,5	0,2	0,5	0,9	1,7
Desembre del 2016	1,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,0	-0,1	4,7	3,3	0,5	0,9	1,4	1,9
Gener del 2017	3,0	1,0	1,7	0,9	7,4	-0,2	0,7	7,6	2,6	0,9	1,0	1,2	1,4
Febrer del 2017	3,0	1,7	1,8	0,8	5,9	-0,4	0,8	8,5	1,6	0,7	1,0	1,3	1,0
Març del 2017	2,3	1,4	1,7	0,8	4,3	-0,4	0,9	6,5	1,6	-0,3	1,0	1,2	1,1

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

Els grups de despesa que més s'han encarit en termes interanuals són els transports i l'habitatge

Durant el primer trimestre de l'any les taxes de creixement dels preus han estat positives en tots els grups de despesa i, en general, moderadament més elevades que en mesos anteriors. Destaca el creixement important dels preus dels transports, directament afectats per l'alça del preu del petroli, que van créixer un 8,0 % i un 8,9 % els mesos de gener i febrer. El març els preus dels transports han crescut un 6,9 %. L'habitatge va experimentar un encariment important el gener (6,4 %) i el febrer (5,2 %), i el març també s'ha suavitzat

lleugerament (3,7 %). A l'altra banda, els grups que han registrat un creixement més contingut han estat el del parament de la llar i el de lleure i cultura, ambdós amb un creixement interanual del 0,6 %.

La inflació subjacent se situa en un 1,2 % interanual

La inflació subjacent se situa el març en una taxa de l'1,2 % interanual. Entre els seus components, el grup de l'alimentació elaborada, begudes i tabac és el que mostra l'increment més baix, d'un 0,3 %, i la tendència els darrers mesos ha estat cap a la contenció. Els preus dels béns industrials sense productes energètics augmenten un 0,9 %; l'encariment més alt dins de la inflació subjacent correspon als serveis, un 1,4 %.

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana del 2014	0,4	0,4	0,1	0,6	-0,7	-1,1
Mitjana del 2015	0,9	1,0	0,5	1,2	2,9	-8,8
Mitjana del 2016	1,1	1,2	0,9	1,1	2,4	-8,3
Desembre del 2015	1,2	1,2	0,9	1,6	2,7	-7,0
Desembre del 2016	1,4	1,9	1,0	0,7	3,0	5,1
Gener del 2017	1,2	1,4	1,1	0,7	3,1	17,2
Febrer del 2017	1,1	1,4	0,9	0,3	5,5	16,5
Març del 2017	1,2	1,4	0,9	0,3	4,3	11,6
Espanya						
Mitjana del 2014	0,0	0,1	-0,4	0,4	-1,2	-0,8
Mitjana del 2015	0,6	0,7	0,3	0,9	1,8	-9,0
Mitjana del 2016	0,8	1,1	0,5	0,8	2,3	-8,6
Desembre del 2015	0,9	0,9	0,6	1,4	2,5	-7,5
Desembre del 2016	1,0	1,6	0,6	0,2	2,1	5,3
Gener del 2017	1,1	1,3	0,8	0,2	2,7	17,5
Febrer del 2017	1,0	1,3	0,6	0,0	5,4	16,8
Març del 2017	0,9	1,1	0,6	0,2	4,3	11,7

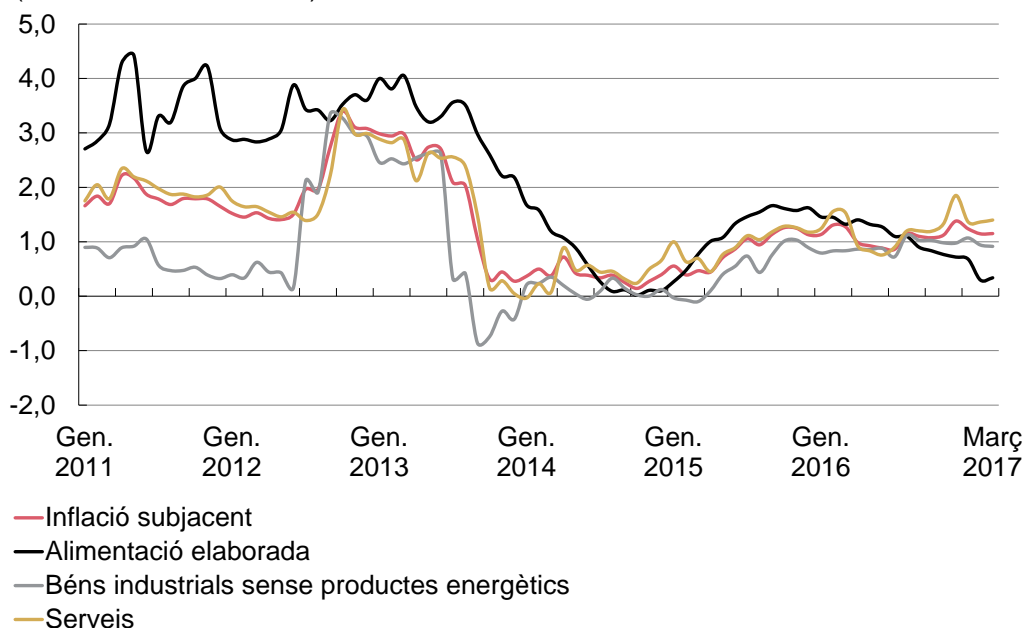
¹ Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE.

Pel que fa als grups especials que no formen part de la inflació subjacent, els preus han registrat increments prou importants: el darrer mes de març l'alimentació no elaborada s'ha encaritat un 4,3 %

interanual, i els productes energètics (que inclouen els preus dels carburants i els combustibles) ho han fet un 11,6 %, a causa de la recuperació dels preus del petroli.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components a Catalunya (% de variació interanual)

Font: INE.

Després d'un repunt important el mes de gener i febrer (3 % interanual), la inflació espanyola es modera lleugerament el març

La inflació a Espanya ha experimentat, com a Catalunya, un repunt important. Els mesos de gener i febrer els preus han crescut en termes interanuals un 3,0 %, per moderar-se fins al 2,3 % el març. Pel que fa a la inflació subjacent, els últims mesos s'ha mantingut en valors continguts, fins i tot amb certa tendència a la baixa. En particular, el març se situa en un 0,9 % interanual, dues dècimes per sota de la taxa registrada el gener.

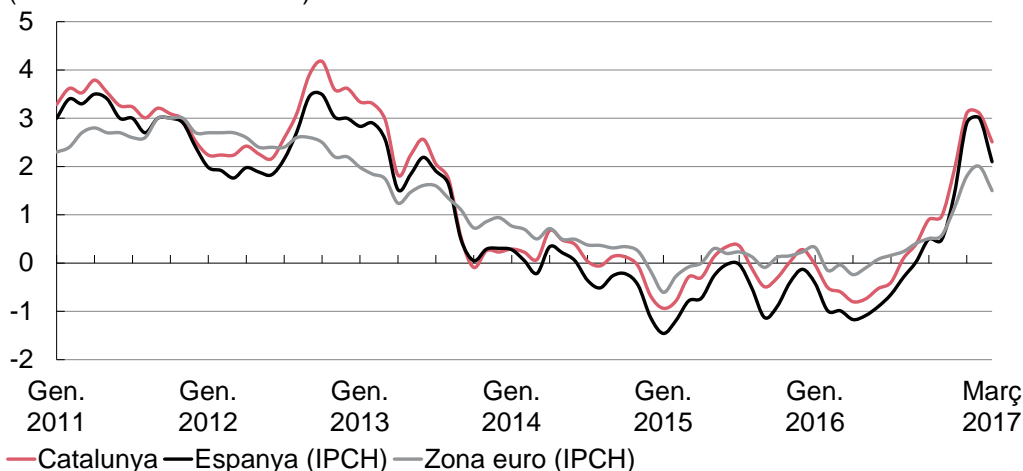
Durant els mesos de gener i febrer el diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya es va reduir lleugerament, però el març aquest diferencial ha experimentat un repunt lleuger. Així, en aquest darrer mes, la inflació general a Catalunya és 0,2 punts percentuals més alta que a Espanya, i la inflació subjacent ho és 0,3 punts percentuals. Els grups de parament de la llar i el de lleure i cultura són on el diferencial de preus és més ampli (1 i 0,9 punts percentuals, respectivament). Destaca el grup de l'habitatge i el de les begudes, l'alcohol i el tabac, en què la inflació és superior a Espanya en 0,6 i 0,1 punts respectivament.

La inflació a la zona euro consolida una tendència creixent, mentre que la inflació subjacent segueix moderada

A la zona euro els preus s'orienten també a l'alça, i de gener a març s'han registrat taxes que no es veien des de mitjan 2013 (1,8 %, 2,0 % i 1,5 % respectivament), tot i que la inflació subjacent es manté moderada (0,8 % interanual el març). Per països, destaca el creixement de l'IPC general a Letònia (3,3 %) i Lituània (3,2 %). Els països menys inflacionistes han estat Romania (0,4 %), Irlanda i els Països Baixos (0,6 %).

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

(% de variació interanual)

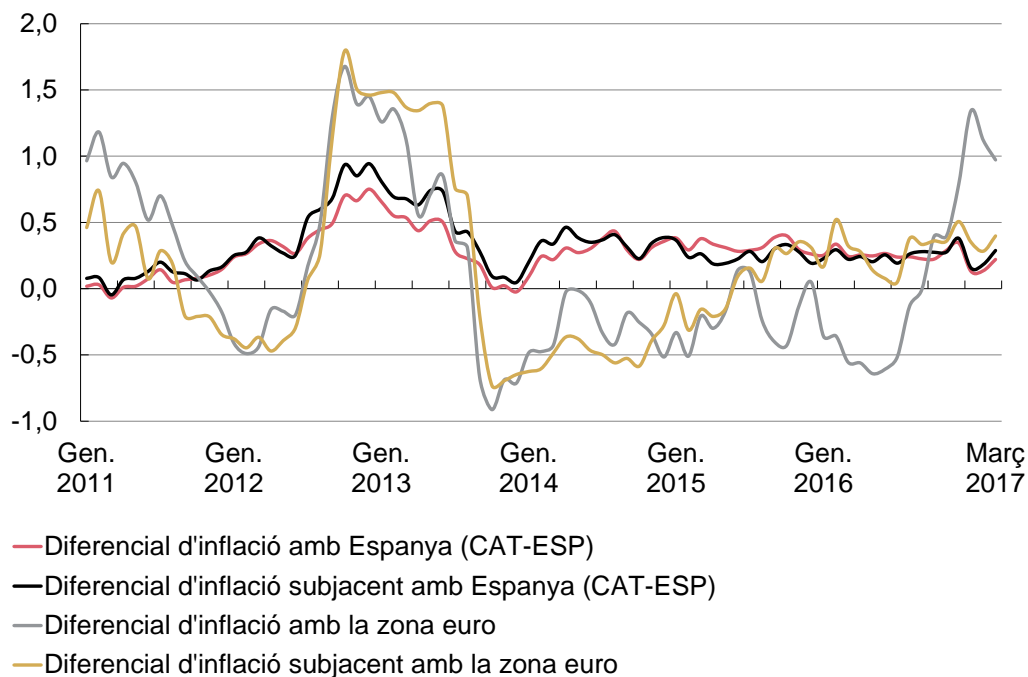

Font: INE.

Creix el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro

A Catalunya, l'increment dels preus ha estat més pronunciat que a la zona euro bàsicament perquè els productes energètics tenen un pes superior en la cistella de consum. Aquest fet, que comporta inflacions més baixes en èpoques d'abaratiment del barril petroli, comporta també creixements de preus més acusats quan es produeix la situació inversa. Això explica que el mes de gener el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro repuntés fins a 1,34 punts i que, el març, quan el preu del petroli s'ha moderat, el diferencial s'hagi reduït fins a 97 dècimes. Pel que fa a la inflació subjacent, el diferencial entre Catalunya i la zona euro al març és de 0,4 punts, en línia amb l'experimentada els darrers mesos.

Evolució dels diferencials d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro (punts percentuals)

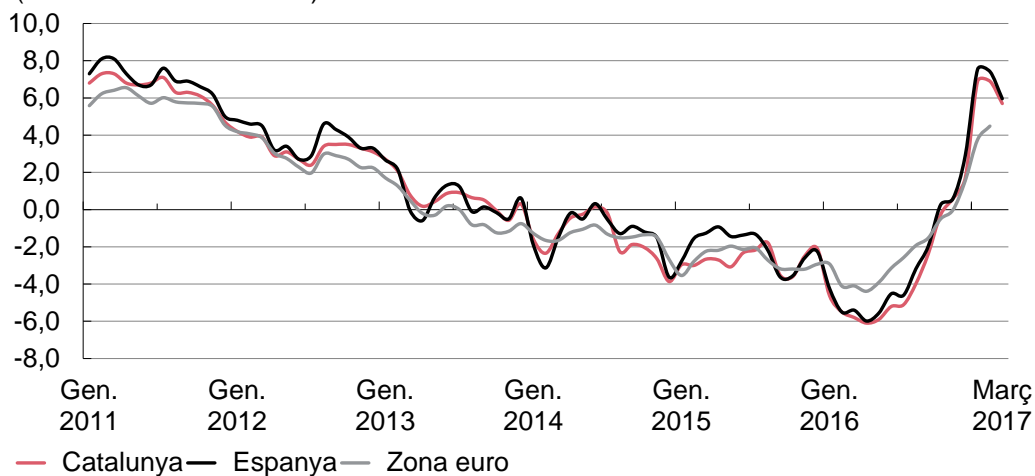

Font: INE.

El 2017 comença amb una pujada important dels preus industrials

Després de pràcticament tres anys de descensos, el mes de novembre passat, l'índex de preus industrials de sortida de fàbrica (IPRI) va començar a registrar una pujada, que s'ha accentuat els primers mesos del 2017 (6,9 % interanual el gener i el febrer, i 5,7 % el març), degut a l'augment del preu del petroli. La categoria d'energia, per tant, és la que mostra un increment més elevat (d'un 28,1 % el gener, d'un 21,5 %

Evolució de l'índex de preus industrials (% de variació interanual)

Font: INE i Eurostat.

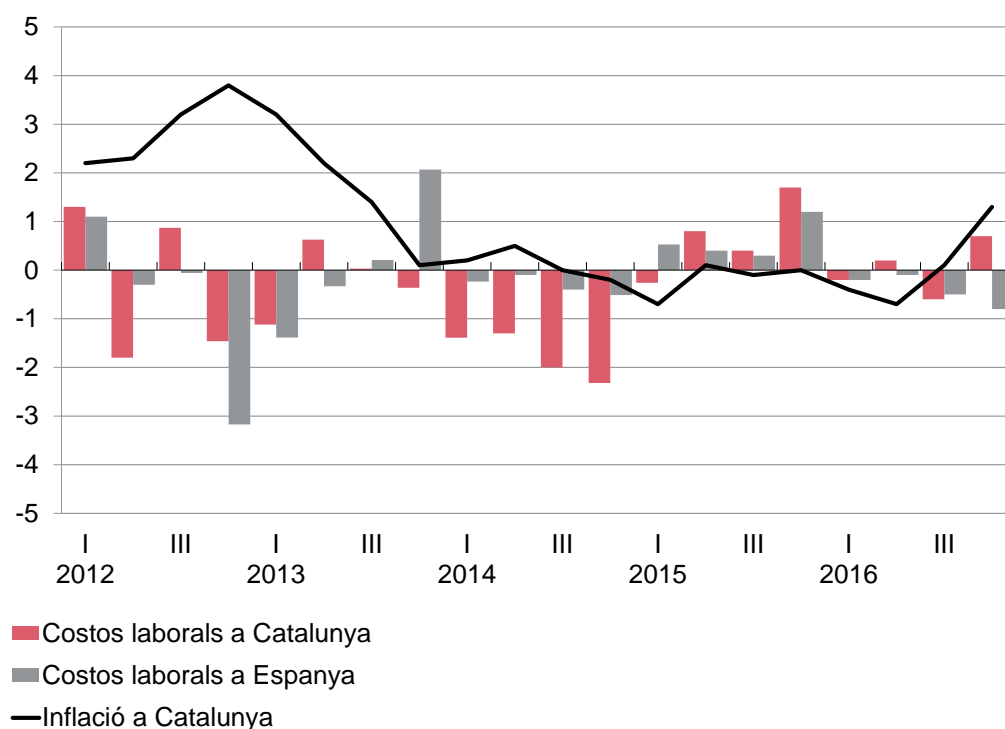
el febrer i d'un 17 % el març). Els béns intermedis també registren un creixement notable dels preus (5,3 % el març), mentre que en la resta d'agrupacions els augments són més modestos, d'un 1,8 % els béns de consum el març i d'un 0,7 % els béns d'equipament. Per la seva banda, els preus industrials a Espanya han crescut més que a Catalunya, degut a un important creixement dels preus de producció de l'energia (6,0 % el març).

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

El cost laboral va augmentar un 0,7% interanual el quart trimestre del 2016, i va tancar l'any amb un creixement mitjà del 0,1%

Segons l'enquesta trimestral del cost laboral, el cost laboral per treballador i mes del quart trimestre del 2016 va mantenir una evolució continguda, amb un avenç del 0,7 % interanual. Com en el trimestre anterior, la inflació (d'un 1,3 %) va ser superior a l'evolució del cost laboral. En el conjunt de l'Estat, els costos laborals van retrocedir un

Costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

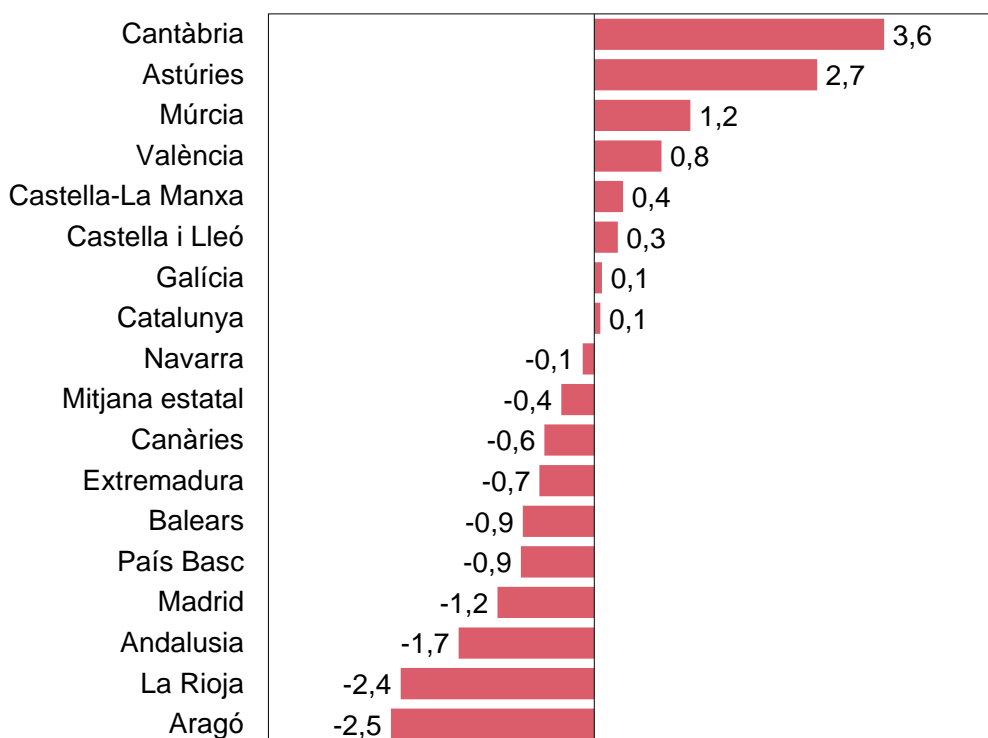

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

0,8 % el quart trimestre. Les dades corregides d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només disponibles per a Espanya) assenyalen la mateixa variació interanual.

L'anàlisi regional de l'evolució dels costos laborals durant el conjunt del 2016 mostra comportaments diferenciats amb un ventall que va d'un retrocés dels costos del 2,5 % a l'Aragó, del 2,4 % a la Rioja i de l'1,7 % a Andalusia, a creixements del 3,6 % a Cantàbria i del 2,7 % a Astúries. A Catalunya el cost laboral es manté gairebé estable el 2016 (amb un augment del 0,1 %), i cau un 0,4 % al conjunt de l'Estat.

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes.
2016 (% de variació anual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Entre els components dels costos laborals, la part del cost salarial (un 74,9 % del total) es va mantenir el 2016 al mateix nivell del 2015. No obstant això, el cost salarial ordinari va disminuir un 0,2 %, però el cost salarial extraordinari (que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments) va augmentar un 1,1 %. A Espanya els costos salarials van caure el 2016 un 0,3 %, amb un retrocés del 0,2 % de la part del cost salarial ordinari, com en el cas català, i una caiguda del 0,5 % del cost salarial extraordinari.

Pel que fa als costos laborals no salarials (que representen el 25,1 % dels costos laborals, i inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials) l'evolució del 2016 va presentar diferències entre Catalunya i Espanya, amb un augment del 0,3 % i un retrocés del 0,8 %, respectivament.

Durant el 2016, i a diferència del que va passar el 2015, el nombre d'hores efectives de treball per treballador es va reduir tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat; un 0,4 % i un 0,3 % respectivament. Així, els costos laborals per hora treballada a Catalunya es van situar el 2016 en 21,0 euros, un 0,5 % més que el 2015 (al conjunt estatal es van reduir un 0,1%).

Costos salarials i laborals

Dades anuals (% de variació interanual)

	Cost per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2015	2016	2015	2016
Catalunya				
Cost laboral total	0,7	0,1	0,4	0,5
Cost salarial	1,6	0,0	1,3	0,4
Cost salarial ordinari	0,6	-0,2	0,3	0,2
Cost salarial extraordinari	7,8	1,1	7,6	1,0
Cost laboral no salarial	-1,9	0,3	-2,1	0,8
Hores pactades	0,2	-0,3		
Hores efectives de treball	0,2	-0,4		
Espanya				
Cost laboral total	0,6	-0,4	0,6	-0,1
Cost salarial	1,1	-0,3	1,1	0,1
Cost salarial ordinari	0,4	-0,2	0,4	0,2
Cost salarial extraordinari	5,8	-0,5	5,9	-0,5
Cost laboral no salarial	-0,7	-0,8	-0,7	-0,5
Hores pactades	0,1	-0,2		
Hores efectives de treball	0,0	-0,3		

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

La pauta de moderació en els costos laborals s'estén a tots els sectors productius, tret de la construcció. A Catalunya els costos de la indústria i els serveis es mantenen gairebé estables el 2016, amb una variació del -0,3 % i del 0,1 %, respectivament. Els costos de la construcció, en canvi, augmenten un 2,5 % interanual. En el conjunt de l'Estat, la moderació afecta a tots els sectors, on destaca una disminució dels costos de la construcció (d'un 1,7 %). Per la seva banda, l'evolució seguida pels costos salarials ordinaris per treballador i mes és molt semblant a la dels costos laborals per treballador i mes.

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius

Dades anuals (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2015	2016	2015	2016
Costos laborals per treballador i mes				
Total	0,7	0,1	0,6	-0,4
Indústria	0,8	-0,3	-0,4	0,4
Construcció	-5,3	2,5	-1,1	-1,7
Serveis	1,1	0,1	1,0	-0,4
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	0,6	-0,2	0,4	-0,2
Indústria	0,5	0,0	0,1	0,2
Construcció	-1,6	1,8	0,1	-1,4
Serveis	0,8	-0,3	0,5	-0,2

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'augment salarial pactat fins al març és de l'1,36 %, per sobre del registrat el 2016 (1,18 %)

Els convenis col·lectius que s'han registrat fins al març presenten un increment de les tarifes salarials de l'1,36 %, un augment que és superior al que es va pactar en el conjunt de l'any 2016 (de l'1,18 %). Aquest avenç de les tarifes salarials es concentra als convenis pactats en l'àmbit sectorial on els increments són de l'1,39 %. Per la seva banda, els convenis d'empresa registren un creixement de tarifes del 0,88 %.

Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació (% de variació interanual)

	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
De gener a març del 2016			
Empresa	94	17.571	0,78
Sector	33	448.875	1,32
Total	127	466.446	1,30
De gener a març del 2017			
Empresa	138	24.172	0,88
Sector	41	386.375	1,39
Total	179	410.547	1,36

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

El nombre d'acords col·lectius registrats fins al març augmenta gairebé un 41 % en relació amb el mateix període de l'any anterior, a conseqüència del notable creixement dels convenis d'empresa (46,8 %)

i els sectorials (24,2 %). No obstant això, el nombre de treballadors afectats en la negociació col·lectiva és un 12 % inferior al del 2016. En aquest sentit, cal tenir en compte que encara està pendent la concreció de les recomanacions d'increment salarial per al 2017 del III Acord per a l'ocupació i la negociació col·lectiva.

6.

El sector financer

El flux de nou crèdit a pimes creix més que l'any passat i adreçat a les llars s'estabilitza

Amb dades del Banc d'Espanya el flux de nou crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit (EFC) per a operacions de menys d'un milió d'euros, que s'assimilen als crèdits que contrauen les pimes, ha augmentat un 7,2 % els dos primers mesos del 2017 en termes interanuals (1,3 punts percentuals més del que ho va fer l'any anterior). En canvi, el flux de nous crèdits de més d'un 1 milió d'euros, que s'associen al crèdit concedit a grans empreses baixen un 14,4 % per les alternatives de finançament que tenen aquestes empreses en els mercats de capitals (i per les compres del BCE de renda fixa corporativa). En el cas de les llars, el flux de nou crèdit es manté pràcticament estabilitzat.

La darrera enquesta trimestral del BCE sobre préstecs bancaris (abril de 2017) mostra que durant el primer trimestre de 2017 els criteris d'aprovació de préstecs a empreses no financeres es van endurir a Espanya, alhora que a la UEM gairebé no van canviar. Els criteris de concessió de crèdits hipotecaris a les llars a Espanya es van mantenir, mentre que es van endurir per al crèdit al consum. Segons aquesta enquesta, la demanda de crèdit va créixer a Espanya i a l'UEM en tots els segments. Les entitats financeres de l'UEM van percebre, en general, una millora de les condicions de finançament als mercats majoristes en tots els segments de mercat, però més dificultats en l'accés als mercats minoristes.

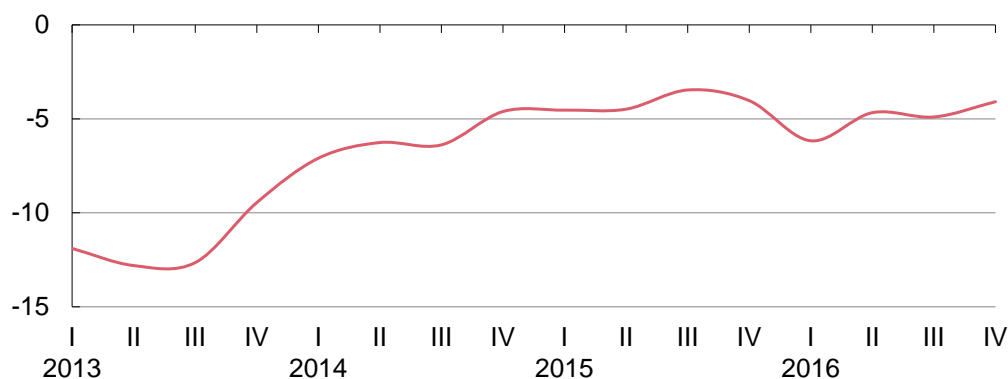
Continua la reducció del crèdit viu concedit

L'evolució de l'estoc del crèdit viu que roman als balanços de les entitats de dipòsit segueix decreixent, atès que el fluxos d'amortització de crèdits d'empreses i famílies són superiors al fluxos de crèdits nous concedits. En el conjunt de l'Estat, la reducció interanual de l'estoc de crèdit se situa el quart trimestre del 2016 en un 4,0 %, amb una disminució d'un 4,1 % en el cas dels altres sectors residents i del 2,1 %, en el cas del conjunt de les administracions públiques.

Les dades provisionals del crèdit viu més recents (del mes de febrer d'enguany), mostren que a Espanya continua el desapalancament

net, tant de les llars com de les administracions públiques (-4,4 % i -4,7 % interanual respectivament).

Evolució del crèdit al sector privat de les entitats de dipòsit a Espanya (% de variació interanual)

Font: Banc d'Espanya.

Es manté el retrocés del crèdit viu en les activitats productives i segueix la desacceleració per a les persones físiques

L'evolució recent del crèdit viu de les entitats de crèdit i de les EFC a empreses no financeres és el resultat de diversos fluxos que intervenen alhora: d'una banda de l'augment del flux de crèdit nou a les pimes i de la disminució de l'adreçat a les grans empreses, que opten per augmentar el finançament als mercats de capital; d'altra banda, del fet que la millora de la capacitat de finançament de les empreses n'està permetent reduir el grau d'endeutament acumulat.

Això explica que l'estoc de crèdit concedit per les entitats de crèdit i les EFC mostri taxes interanuals negatives des del 2011. La reducció interanual a finals del quart trimestre del 2016 és del 6,1 % en el conjunt de les activitats productives. La construcció i la promoció immobiliària continuen experimentant les variacions interanuals negatives més importants (-9,2 % i -10,6 %, respectivament), mentre que el descens de l'estoc de crèdit als serveis (sense incloure la promoció immobiliària) s'ha alentit durant el 2016, i el quart trimestre cau un 7,1 % interanual.

Pel que fa al crèdit concedit a les persones físiques, la reducció s'ha frenat fins a un 1,6 % interanual a finals de 2016. D'una banda, l'evolució del crèdit viu per a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge, segueix a la baixa (-3,0 % interanual), atès que el desendeutament de les llars és superior als nous crèdits concedits. De l'altra, el crèdit viu destinat a la compra de béns de consum durador mostra creixements importants des del 2014, i a finals del quart trimestre del 2016 augmenta a un ritme de l'11,7 %.

Evolució de l'estoc de crèdit privat per finalitats

(dades de l'economia espanyola¹, % de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria ²	Serveis ³	Construcció	Promoció immobiliària	Total	Habitatge ⁴	Béns de consum durador
2012	-19,0	-12,5	-11,6	-28,3	-30,4	-5,7	-4,5	-14,8
2013	-13,3	-11,9	-7,9	-21,1	-21,1	-5,4	-4,5	-21,3
2014	-6,3	-2,8	-1,2	-17,3	-15,0	-3,5	-4,1	12,0
1r trimestre del 2015	-5,2	-3,3	0,5	-17,7	-14,2	-4,4	-4,2	24,5
2n trimestre del 2015	-4,6	-0,3	0,1	-16,9	-14,2	-4,7	-5,3	23,8
3r trimestre del 2015	-2,4	1,1	3,2	-14,9	-13,0	-4,4	-4,9	27,6
4t trimestre del 2015	-4,4	-1,6	-2,2	-11,7	-10,1	-3,9	-4,8	11,9
1r trimestre del 2016	-8,8	0,7	-10,7	-11,2	-12,1	-3,5	-4,7	17,2
2n trimestre del 2016	-7,2	-0,2	-8,7	-9,8	-9,8	-2,2	-3,6	19,1
3r trimestre del 2016	-7,7	-2,9	-9,2	-9,3	-9,3	-1,8	-3,1	18,0
4t trimestre del 2016	-6,1	-2,4	-5,7	-9,2	-10,6	-1,6	-3,0	11,7

¹ Estoc de crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit.

² Sense construcció.

³ Sense promoció immobiliària.

⁴ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya.

La morositat agregada continua decreixent lentament

La taxa de morositat del crèdit concedit per les entitats de crèdit i per les EFC al sector privat de l'economia espanyola continua a la baixa després d'haver assolit valors màxims el gener de 2014 (del 13,5 %). Tanmateix, la taxa de morositat de finals del quart trimestre del 2016 es va situar en un 9,1 %, alhora que les dades provisionals més recents del Banc d'Espanya no mostren canvis significatius i mantenen una taxa del 9,1 % el febrer de 2017.

El descens de la morositat es deriva principalment d'una acceleració del ritme de reducció interanual dels crèdits considerats dubtosos (17,8 % en mitjana de 2016), que és bastant superior a la disminució de l'estoc total del crèdit (4,8 %). La taxa de mora de les activitats productives se situa en un 13,1 % a finals del quart trimestre del 2016. La morositat més alta continua corresponent a les activitats relacionades amb la construcció (30,0 %) i la promoció immobiliària (26,1 %). Pel que fa a les persones físiques, la taxa de morositat al final de 2016 és d'un 5,5 %.

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

(dades de les entitats de crèdit de l'economia espanyola, %)

	Activitats productives							Persones físiques		
	Total	Total	Acti- vitats agràries	Indústria ¹	Serveis ²	Cons- trucció	Promoció immo- biliària	Total	Habi- tatge ³	Béns de consum durador
2012	12,7	18,8	12,8	12,6	10,7	31,1	33,7	6,5	5,7	6,5
2013	13,0	19,5	12,1	13,5	11,4	32,9	37,4	6,9	6,0	6,5
2014	12,5	18,5	12,3	12,8	10,9	32,6	36,2	6,8	5,9	5,7
1r trimestre del 2015	12,1	17,6	11,8	12,6	10,4	32,1	34,7	6,7	5,9	5,6
2n trimestre del 2015	11,0	16,2	11,0	11,8	9,8	29,8	32,1	6,0	5,3	4,7
3r trimestre del 2015	10,7	15,4	11,0	11,7	9,1	29,2	30,6	5,9	5,1	4,5
4t trimestre del 2015	10,1	14,6	10,1	10,9	8,9	30,0	27,5	5,6	4,9	4,2
1r trimestre del 2016	10,0	14,6	9,6	10,2	9,2	29,1	27,6	5,5	4,8	3,6
2n trimestre del 2016	9,4	14,0	9,1	9,5	8,7	29,6	26,9	5,3	4,7	3,2
3r trimestre del 2016	9,2	13,5	9,2	9,3	8,5	29,1	25,6	5,3	4,7	3,2
4t trimestre del 2016	9,1	13,1	9,1	8,9	8,4	30,0	26,1	5,5	4,7	3,3

¹ Sense construcció.

² Sense promoció immobiliària.

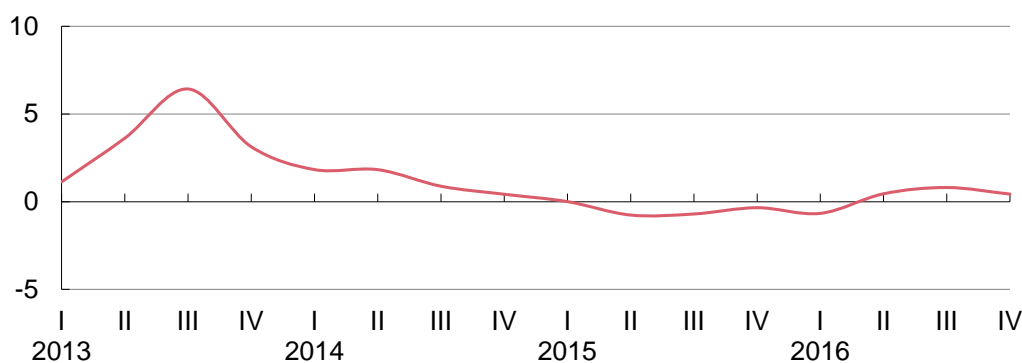
³ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya.

El sector resident segueix augmentant els dipòsits a la vista i d'estalvi i els fons d'inversió, a costa dels dipòsits a termini

Els tipus d'interès continuen baixos i en mínims històrics, fet que condiona l'estratègia de l'estalvi, que s'orienta cap a fons d'inversió (amb més risc i més rendibilitat) o bé cap a opcions amb més liquiditat, com els dipòsits a la vista. Aquestes tendències es mantindran molt probablement durant el 2017, atès que enguany no s'esperen canvis dels tipus d'interès ni de la política monetària expansiva del BCE, que continuarà injectant liquiditat als mercats financers, tot i que des del mes d'abril amb menor intensitat. Les dades estatals mostren com afecta l'actual preferència per la liquiditat als dipòsits bancaris dels sectors residents, amb una notable creixement interanual dels dipòsits a la vista i d'estalvi (16,2 % i 12,3 % respectivament en mitjana per al 2016) i un retrocés equivalent dels dipòsits a termini (-17,0 %). En conjunt, els dipòsits al sector privat resident augmenten un 0,4 % interanual a final del quart trimestre del 2016. En el cas de les administracions públiques, els dipòsits han anat a la baixa durant el 2016, de manera que el seu estoc agregat en els balanços de les entitats de dipòsit és a finals del 2016 un 29,8 % inferior al d'un any enrere.

Evolució dels dipòsits del sector privat en les entitats de dipòsit a Espanya (% de variació interanual)

Font: Banc d'Espanya.

L'estalvi ha buscat destinacions alternatives als dipòsits bancaris. Així, el patrimoni dels fons d'inversió mobiliaris gestionats per institucions d'inversió col·lectiva inscrites al registre de la CNMV, ha arribat a 244.849 milions d'euros a finals de març de 2017, la qual cosa representa un increment del 13,3 % interanual i d'un 4,0 % en el primer trimestre d'enguany. Aquesta evolució positiva també es tradueix en un augment de nombre de partícips, que a finals de març del 2017 se situa en 9.3 milions, un 21,3 % més que el març de 2016 i un 12,8 % més que al final del 2016.

El BCE manté la compra d'actius fins a final de 2017 i continuarà amb els tipus baixos

El BCE, a la reunió del 27 d'abril d'enguany, va mantenir els tipus d'interès de referència sense modificacions des de la darrera baixada de març de 2016: 0,00 % per a les operacions principals de finançament; 0,25 % per a la facilitat marginal de crèdit, i -0,40 % per a la facilitat de dipòsit. Cal recordar, d'altra banda, que el desembre passat el BCE va decidir prolongar fins a finals de 2017 els programes de compra neta d'actius, tot i que reduint-ne l'import des dels 80.000 M€ mensuals vigents fins al mes de març de 2017, fins a 60.000 M€ partir d'abril. Tot i que la continuïtat de la política expansiva del BCE està condicionada a l'evolució de la inflació i la dinàmica econòmica en la zona euro, que mostra senyals positives, el BCE no preveu encara un relaxament de la seva política d'expansió quantitativa. Així, sosté que els tipus d'interès oficials es mantindran en els nivells actuals, o en nivells inferiors, durant un període prolongat que pot superar amb escreix l'horitzó de les seves compres netes d'actius.

L'IBEX 35 marca màxims i es comporta com el millor selectiu europeu el primer trimestre de 2017

Tot i que continuen les incerteses geopolítiques (*Brexit*, eleccions a França, política exterior dels EUA), aquestes no han tingut un impacte negatiu en l'evolució dels índex de les principals places europees i dels EUA. Així, durant el primer trimestre del 2017 s'han assolit màxims absoluts, entre d'altres índexs de renda variable, a l'IBEX-35, a l'Eurostoxx-50 o al Dow Jones industrial.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

		Del 31.3.2016 al 31.3.2017	Del 31.12.2016 al 31.3.2017	Del 31.12.2016 al 30.4.2017
Euro Stoxx 50	Zona euro	16,5	6,4	8,2
CAC 40	França	16,8	5,4	8,3
FTSE MIB 40	Itàlia	13,1	6,5	7,1
IBEX 35	Espanya	19,9	11,9	14,6
Dax Xetra 30	Alemanya	23,6	7,2	8,3
FTSE 100	Regne Unit	18,6	2,5	0,9
Dow Jones	EUA	16,8	4,6	6,0
Nikkei 225	Japó	12,8	-1,1	0,4

Font: Bloomberg i Banc d'Espanya.

A final del primer trimestre d'enguany, la majoria dels índexs europeus han assolit revaloracions rellevants, tant interanuals com durant el 2017. Així, destaquen els guanys acumulats en els tres primers mesos per l'IBEX-35 (11,9 %), el Dax (7,2 %), l'FTSE italià (6,5 %) i l'Eurostoxx-50 (6,4 %). La resta d'índexs significatius també han assolit guanys durant aquest primer trimestre, llevat del Nikkei 225. D'altra banda, durant el mes d'abril, excepte l'FTSE 100 anglès, la resta d'índex han continuat pujant.

El Barcelona Global 100 lidera els guanys dels índexs de les places negociadores espanyoles el primer trimestre

El Barcelona Global 100 obté els tres primers mesos de l'any guanys del 12,7, per sobre dels altres d'índexs generals de les places borsàries espanyoles. En termes interanuals el Barcelona Global 100 guanya un 22,5 %.

D'altra banda, el BCN MID 50, que és l'índex de la Borsa de Barcelona representatiu de les empreses de capitalització mitjana, ha continuat la tendència de creixement iniciada a principis del 2016, amb un guany interanual a finals de març del 26,7%.

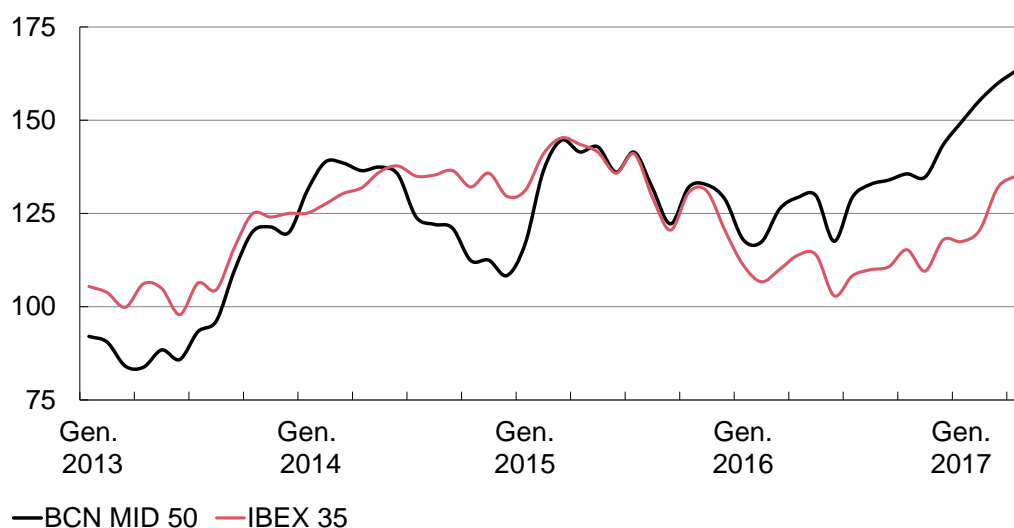
Índexs de les borses espanyoles

Índex	Valor el 31.3.2017	% de variació		
		Del 31.3.2016 al 31.3.2017	Del 31.12.2016 al 31.3.2017	Del 31.12.2016 al 30.4.2017
IBEX 35	10.462,9	19,9	11,9	14,6
Barcelona Global 100	853,0	22,5	12,7	14,2
Madrid	1.054,5	19,9	11,8	14,3
Bilbao	1.652,7	14,0	11,0	13,4
València	1.336,9	23,5	11,3	12,8
BCN MID 50	22.058,9	26,7	11,5	13,8
FTSE Latibex All Share	1.992,1	52,3	10,0	6,8

Font: Bloomberg i Banc d'Espanya.

Tant el Barcelona Global 100 com el BCN MID 50 han mostrat un comportament positiu l'abril de 2017, com la resta d'índexs de les borses espanyoles.

Evolució de l'IBEX 35 i el BCN MID 50

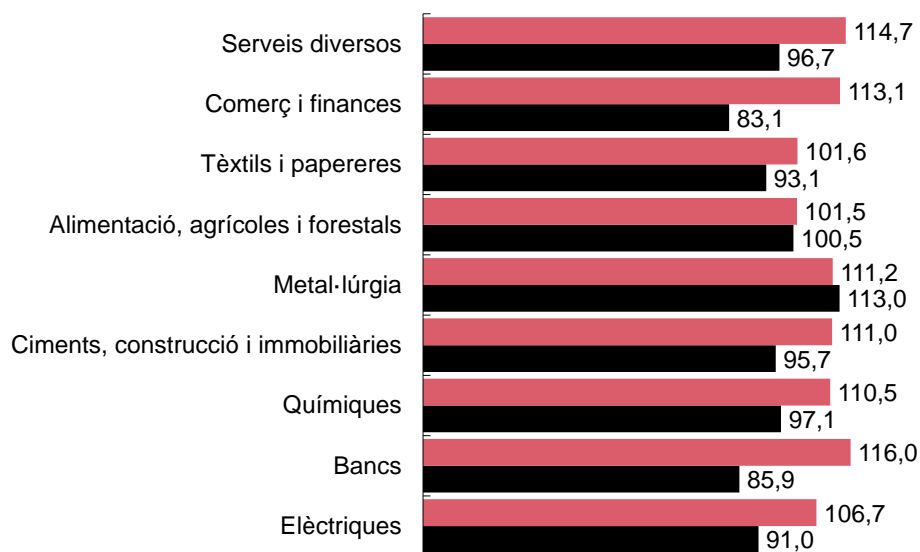
Nota: els índexs originals s'han reindexat a 30.1.2004=100.

Font: Bloomberg.

En el primer trimestre de 2017 els índexs sectorials milloren resultats

Durant els tres primers mesos del 2017 tots els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona s'han revalorat i, llevat de la metal·lúrgia, acumulen uns millors resultats si es comparen amb els obtinguts durant el mateix període de l'any passat. Enguany, des de principis d'any destaca la revalorització del 16,0 % dels bancs, del 14,7 % dels serveis diversos i del 13,1 % de comerç i finances.

Índex sectorials de la Borsa de Barcelona

■ Índex el 31 de març del 2017

■ Índex el 31 de març del 2016

Base índex any 2017: 1 de gener del 2017= 100.

Base índex any 2016: 1 de gener del 2016= 100.

Font: Borsa de Barcelona.

Augmenta la quota de mercat de la Borsa de Barcelona respecte del conjunt de borses espanyoles

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona durant el primer trimestre del 2017 ha estat de 42.191 milions d'euros, un 2,7 % superior al del mateix trimestre de l'any anterior. Aquest resultat es deu majoritàriament a l'increment de la contractació d'actius de renda variable (bàsicament d'accions, tot i que els fons cotitzats també han crescut).

El pes de la renda variable en els tres primers mesos de l'any sobre el total de la contractació de la Borsa de Barcelona se situa en un 98,8 %, dada més elevada que la corresponent al primer trimestre del 2016 (97,7 %). El volum total de negociació al conjunt de les borses espanyoles és un 19,5 % inferior al del mateix trimestre de l'any anterior, mentre que a la Borsa de Barcelona, la negociació total ha augmentat un 4,0 %. A finals de març de 2017, la quota de la Borsa de Barcelona en la negociació de renda variable (incloent els *warrants*) del conjunt estatal s'ha situat en un 26,4 %, enfront del 20,7 % del primer trimestre del 2016.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Valors de Barcelona

(Gener-març de 2017)

Tipus de valor	Milions d'euros el 31.3.2017	% de variació del 31.3.2016 al 31.3.2017	
Efectes públics	483,2		-40,3
Obligacions	2,7		-97,9
Accions	41.356,9		4,2
Fons cotitzats	226,2		96,8
Warrants	32,7		-38,4
Drets	89,6		-68,8
Segon mercat	0,0		-
Total	42.191,3		2,7

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El mercat del deute públic de Catalunya passa a liquidar-se en 2017 en Iberclear

La negociació acumulada durant el primer trimestre del 2017 al mercat de deute públic de Catalunya és un 40,3 % inferior a la del mateix període de l'any anterior. El nombre d'operacions s'ha reduït un 61,8 %. Aquest mercat ha representat un 1,2% del total negociat a la Borsa de Valors de Barcelona el primer trimestre de 2017, percentatge menor al del primer trimestre de 2016 (2,3 %).

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

(de l'1 de gener al 31 de març del 2017)

Tipus d'operació ordenada	Nombre d'operacions		Volum contractat	
	31.3.2017	% de variació del 31.3.2016 al 31.3.2017	Milions d'euros el 31.3.2017	% de variació del 31.3.2016 al 31.3.2017
Compravenda simple al comptat	110	-36,8	251,5	52,1
Simultània al comptat	0	-100,0	0,0	0,0
Altres	77	-8,3	231,6	47,9
Total	187	-61,9	483,2	100,0

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

La caiguda del volum d'operacions està en consonància amb el menor valor nominal total admès a negociació que s'ha situat en 5.230,7 milions (6.378,2 milions d'euros el primer trimestre de 2016). Aquesta minoració es deu al canvi d'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat que en els darrers anys es caracteritza per anar amortitzant i minorant l'import del deute viu representat en valors i augmentant el deute viu representat en préstecs i línies de crèdit derivats principalment dels nous mecanismes de finançament a càrrec

del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA). A finals del primer trimestre del 2017 hi ha admeses a negociació 21 emissions de bons i obligacions i 9 de pagarés.

Dins del marc de reforma europea dels dipositaris centrals i els sistemes de compensació i liquidació de valors, al desembre de 2016 va culminar el procés de concentració de l'activitat de dipositaria central de valors en la Sociedad de Gestión de los Sistemas de Registro, Compensación y Liquidación de Valores, SAU (Iberclear) i es va traspasar a aquesta entitat el Registre comptable central dels valors de deute públic emesos per la Generalitat de Catalunya que es cotitzen al mercat del deute públic de Catalunya de la Borsa de Barcelona.

7.

El sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general, el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives. Per tal de mantenir una comparació homogènia amb exercicis anteriors, s'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que des del 2015 és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i no forma per tant part del sector públic administratiu. D'altra banda, la informació que es presenta a continuació exclou, tant en la part d'ingressos com de despeses, les transferències de l'Administració central als ens locals i les transferències del Fons europeu de garantia agrícola, atès que la Generalitat únicament n'exerceix la funció pagadora.

Els pressupostos d'enguany es van publicar en la llei 4/2017, del 28 de març, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2017. Fins aleshores, el pressupost es va regir per una situació de pròrroga d'acord amb el Decret 331/2016, de 20 de desembre, pel qual s'establien els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2015, mentre no entraven en vigor els del 2017.

Augmenten les bestretes del model de finançament del 2017, però fins al març els ingressos totals cauen

El primer trimestre del 2017, els drets liquidats per ingressos no financers són de 5.093 milions d'euros, un 2,8 % inferiors al mateix període de l'exercici anterior; aquesta reducció es deu al fet que el 2016 es van rebre unes transferències de l'Estat de 350 milions corresponents a part de la liquidació del model de finançament del 2014, i enguany no s'ha rebut cap ingrés de la part corresponent a la liquidació del 2015. Això és el que explica principalment la reducció que presenten les transferències corrents. Sense tenir en compte aquest import, la resta d'ingressos creixen un 3,9 %.

Els impostos directes creixen un 7,2 % i els indirectes, un 6,8 %, principalment per l'impuls de les bestretes del model de finançament. També recullen l'impacte a l'alça d'un canvi en la manera de liquidar

els imports pendents de retorn del model de finançament dels anys 2008 i 2009 (el 2016 incloïa liquidacions negatives dels impostos i positives de les transferències corrents, però el 2017 es contempla com una transferència negativa), que al seu torn també té un impacte negatiu sobre les transferències corrents. Les taxes i altres ingressos s'incrementen un 35,4 % pels augments dels ingressos dels programes socials, de les multes i sancions i dels tributs del joc.

Amb imports relativament reduïts, els ingressos patrimonials creixen un 84,5 %, i les transferències de capital disminueixen un 39,8 %.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat* per capítols a 31 de març del 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2017/2016)
Impostos directes	9.630	2.179	7,2
Impostos indirectes	10.912	2.619	6,8
Taxes i altres ingressos	783	203	35,4
Transferències corrents	2.221	75	-87,2
Ingressos patrimonials	44	11	84,5
Alienació d'inversions	0	0	-88,0
Transferències de capital	41	5	-39,7
Operacions corrents	23.591	5.088	-2,7
Operacions de capital	41	5	-39,8
Ingressos no financers	23.632	5.093	-2,8

* Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

La desagregació de les diferents categories d'ingressos, permet analitzar-los més específicament. El gruix dels ingressos de la Generalitat són les bestretes a compte del model de finançament. Com que el primer trimestre del 2017 l'Estat encara no havia presentat els pressupostos, els drets liquidats per les bestretes mensuals del model de finançament del 2017 corresponen a l'estimació de l'Estat en la seva pròrroga pressupostària, que va establir un increment d'un 1,8 %. De les liquidacions, com abans s'ha indicat, el març del 2016 ja s'havia ingressat un avançament de la liquidació del model de finançament, que enguany no s'ha produït.

L'evolució positiva del mercat immobiliari impulsa a l'alça els ingressos de l'impost sobre transmissions patrimonials, que augmenten un 28,8 %, i de l'impost d'actes jurídics documentats, que augmenten un 17,7 %. L'impost sobre successions i donacions s'incrementa un 3,3 %. Els drets liquidats de l'impost sobre els habitatges buits gairebé dupliquen l'import del 2016 perquè s'ha ampliat el nombre de municipis on s'aplica l'impost i perquè l'any

Estat d'execució del pressupost d'ingressos de la Generalitat* per conceptes
a 31 de març del 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL) (DL 2017/2016)
Ingressos de bestretes del model de finançament	16.483	4.059	1,8
Tram autonòmic de l'IRPF	8.039	2.017	4,1
IVA	6.119	1.504	1,6
Impostos especials	2.419	583	-0,5
Fons de suficiència	774	176	-5,7
Fons de garantia	-868	-222	-7,4
Liquidacions i avançaments del model finançament	1.491	-31	-109,8
Altres ingressos impositius	3.346	693	17,5
Impost sobre successions i donacions	547	121	3,3
Impost sobre els habitatges buits	12	19	193,6
Impost sobre grans establiments comercials	15	15	3,1
Impost sobre el patrimoni	517	8	200,0
Impost sobre transmissions patrimonials	1.325	361	28,8
Impost actes jurídics documentats	421	122	17,7
Impost sobre operacions societàries	10	3	2,4
Impost sobre determinats mitjans de transport	74	14	27,6
Tram autonòmic de l'impost hidrocarburs	230	14	6,1
Impost sobre estades establiments turístics	50	9	10,8
Impost sobre provisió de continguts	16	5	42,2
Impost sobre les begudes amb excés de sucre	31	0	-
Impost sobre el risc mediambiental dels elements radiotòxics	28	0	-
Impost sobre l'emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	2	0	-
Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	4	3	-1,2
Impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit	63	0	-100,0
Taxes i altres ingressos	784	203	35,4
Taxa sobre el joc	229	59	26,5
Resta de taxes i altres ingressos	555	144	39,4
Altres transferències	1.483	157	-16,2
Altres transferències corrents de l'Estat	1.333	145	-15,1
Transferències de capital de l'Estat	0	0	-
Transferències corrents de la UE	100	0	-98,0
Transferències de capital de la UE	40	0	-98,0
Altres transferències corrents	9	7	626,8
Altres transferències de capital	0	5	-14,4
Ingressos patrimonials	44	11	84,5
Alienació d'inversions	0	0	-88,0
Ingressos no financers	23.632	0	0,0

* Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

anterior una part d'aquest impost es va liquidar a l'abril. El tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs creix un 6,1 % i l'impost sobre determinats mitjans de transport, un 27,6 %. L'impost sobre les estades en establiments turístics augmenta un 10,8 %, però la major part dels seus ingressos anuals es concentraran a la campanya turística d'estiu. L'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques creix un 42,2 %. De la resta d'impostos, la part liquidada fins al març no és significativa.

En conjunt, les transferències que no formen part del model de finançament presenten un descens, i en destaquen la reducció de les beques universitàries provinents de l'Estat i el fet que, a diferència de l'any anterior, no s'ha rebut cap import del Fons social Europeu.

Durant el primer trimestre del 2017 s'incrementa la despesa perquè s'avança la comptabilització de la compra de béns i serveis

Les despeses no financeres del primer trimestre del 2017 són de 5.256 milions d'euros, import un 12,6 % superior al del mateix període l'exercici anterior degut principalment a un avançament de la comptabilització respecte del 2016 dels concerts sanitaris inclosos en el capítol de béns corrents i serveis, que incrementa les obligacions reconegudes un 42,1 %.

Les obligacions reconegudes per remuneracions del personal augmenten un 1,4 %, bàsicament per l'increment de les dotacions de personal docent i de l'ICS. Les despeses per interessos del deute experimenten un fort increment perquè ha començat a tenir efecte (en termes de caixa) la finalització de la reducció del tipus d'interès al 0 % del Fons de Liquiditat Autonòmica (FLA). També cal tenir en compte que, en relació amb l'any anterior, el volum de deute de la Generalitat és superior.

D'altra banda, les transferències corrents disminueixen un 8,4 %; cal tenir en compte però que durant el primer trimestre de 2016 es va comptabilitzar un volum més gran de despesa desplaçada en farmàcia. També afecta la comparació d'aquestes dades la disminució del ritme de comptabilització d'algunes transferències (a les entitats Servei d'Ocupació de Catalunya, Territori i Sostenibilitat i Empresa i Coneixement).

Per últim, les despeses de capital s'incrementen un 4,5 % per l'augment de la despesa en inversions reals a Territori i Sostenibilitat i Infraestructures.cat.

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat*
a 31 de març 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2017/2016)
Remuneracions del personal	7.532	7.535	1.591	1,4
Compra de béns corrents i serveis	7.729	7.814	1.716	42,1
Interessos	799	800	303	189,6
Transferències corrents	7.254	7.454	1.559	-8,4
Fons de contingència	330	318	–	–
Inversions reals	590	604	49	14,9
Transferències de capital	502	533	38	-6,5
Operacions corrents	23.644	24.112	5.169	12,8
Operacions de capital	1.092	1.137	87	4,5
Despeses no financeres	24.736	25.249	5.256	12,6

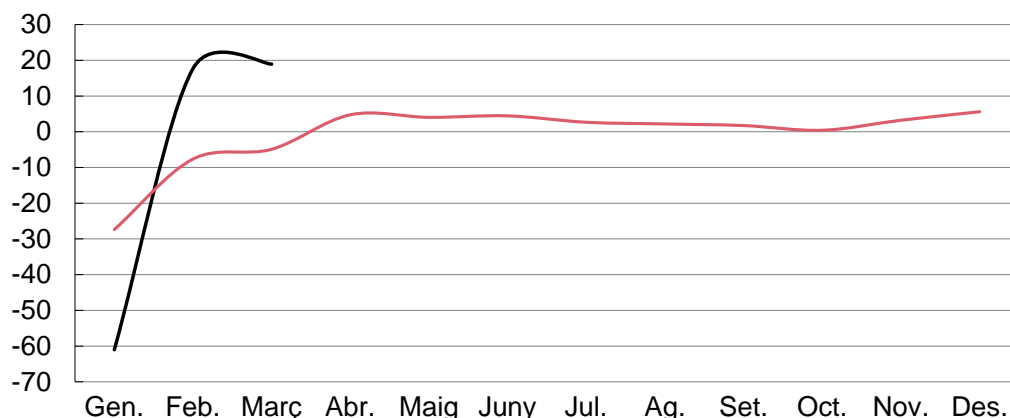
* Sector públic administratiu i Institut Català de la Salut

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

El creixement del mercat immobiliari continua impulsant a l'alça la recaptació de la Generalitat

El primer trimestre del 2017, la recaptació dels impostos de la Generalitat ha crescut un 18,9 %. Tot i que durant el mes de gener el ritme de comptabilització va ser molt baix, els mesos de febrer i març s'ha accelerat notablement.

Recaptació total de la Generalitat de Catalunya (taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

—2017 —2016

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Entre els principals impostos, destaquen els creixements, d'una banda, de l'impost sobre transmissions patrimonials (del 27,2 %) i de l'impost sobre actes jurídics documentats (del 18,3 %), tots dos recollint

l'evolució positiva del mercat immobiliari; i, d'una altra, el de l'impost sobre successions i donacions (del 16,9 %).

La recaptació del tram autonòmic de l'impost sobre els hidrocarburs augmenta un 8,8 % i la de l'impost sobre determinats mitjans de transport un 23,4 %. L'impost sobre els habitatges buits gairebé dobla la recaptació de l'any anterior perquè, com s'ha comentat, s'ha ampliat el nombre de municipis que l'apliquen. Per últim, la taxa sobre el joc creix un 24,5 %. La recaptació de la resta d'impostos fins al març no és significativa.

Recaptació tributària de la Generalitat (Gener- març del 2017)

	Milions d'euros	% de variació 2017/2016
Impost sobre successions i donacions	109	16,9
Impost sobre els habitatges buits	19	193,6
Impost sobre grans establiments comercials	0	-97,1
Impost sobre sobre el patrimoni	7	69,6
Impost sobre transmissions patrimonials	347	27,2
Impost actes jurídics documentats	120	18,3
Impost sobre operacions societàries	3	-10,8
Impost sobre determinats mitjans de transport	21	23,4
Tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	54	8,8
Impost sobre estades en establiments turístics	9	11,9
Impost sobre provisió de continguts	5	41,7
Impost sobre l'emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	0	220,2
Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	3	-0,9
Impost dipòsits entitats de crèdit	0	-
Taxa sobre el joc	52	24,5
Tributs sobre el joc en línia	1	-
Gravamen de protecció civil	0	-100,0
Total	750	18,9

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Augmenta la recaptació per IRPF (un 4,2 %) i per IVA (7,8 %) de l'AEAT a Catalunya

De gener a març del 2017, la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) a Catalunya disminueix un 2,4 % a causa de les devolucions de l'impost sobre Societats, tot i que la recaptació total, excloent Societats, augmenta un 5,9 %. Al conjunt de comunitats autònomes la recaptació total creix un 4,7 %.

En el primer trimestre de l'any la recaptació per l'IRPF ha augmentat un 4,2 % a Catalunya i un 2,4 % en el total de comunitats autònomes, recollint el creixement de les rendes del treball, principalment per l'augment de l'ocupació i la lleugera pujada dels salaris. La recaptació per IVA ha augmentat un 7,8 % a Catalunya i un 8,4 % al conjunt de CA, com a conseqüència de l'increment dels preus i, en part, pels canvis normatius que redueixen els ajornaments concedits. Al seu torn, els impostos especials creixen un 11,5 % a Catalunya però es mantenen estables en el total de comunitats autònomes; cal dir que aquesta evolució està afectada a l'alça per les menors devolucions del cèntim sanitari i per l'increment de preus de l'electricitat.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya¹

(Gener-març del 2017)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2017/2016	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	4.040	20,9	4,2	2,4
Impost sobre societats	-1.363	34,6	-107,1	2,9
IVA	4.366	22,9	7,8	8,4
Impostos especials	372	8,0	11,5	0,8
Impost sobre el tràfic exterior	186	39,5	6,5	0,8
Altres ingressos tributaris	323	18,0	-4,5	4,7
Recaptació tributària	7.923	19,2	-2,4	5,5

¹ Inclou el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

² Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT, excepte l'efectuada per les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre		
	2014	2015	2016	3r 2016	4t 2016	1r 2017
Catalunya						
PIB	2,3	3,5	3,5	3,4	2,8	2,5 ^A
Demanda interna ¹	1,7	3,5	2,8	2,4	2,3	-
Demanda externa ¹	0,6	0,0	0,6	1,0	0,5	-
Espanya						
PIB	1,4	3,2	3,2	3,2	3,0	3,0 ^A
Demanda interna ¹	1,9	3,3	2,8	2,5	2,2	-
Demanda externa ¹	-0,5	-0,1	0,4	0,7	0,8	-
Zona euro						
PIB	1,2	2,0	1,8	1,8	1,8	-
Demanda interna ¹	1,2	1,8	2,1	1,8	2,4	-
Demanda externa ¹	0,0	0,2	-0,3	0,0	-0,6	-
Internacional						
PIB de la UE-28	1,6	2,2	1,9	1,9	1,9	-
PIB dels EUA	2,4	2,6	1,6	1,7	2,0	1,9 ^A
PIB del Japó	0,3	1,2	1,0	1,1	1,6	-

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Gen. 2017	Febr. 2017	Març 2017
Catalunya									
Exportació de béns	2,3	6,0	2,0	2,4	1,8	-	15,6	7,9	-
Importació de béns	7,4	5,9	2,4	-1,6	3,4	-	13,5	8,0	-
Espanya									
Exportació de béns	2,0	4,3	1,7	-1,1	3,2	-	17,4	8,3	-
Importació de béns	5,2	3,7	-0,4	-3,7	3,0	-	19,0	11,4	-

A Dada avançada.

¹ Contribució al creixement.

Font: Idescat; Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda; Eurostat; INE; BEA; ESRI; i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	3r 2016	4t 2016	1r 2017	Gen. 2017	Febr. 2017	Març 2017
Catalunya									
Índex de producció industrial ¹	1,6	2,6	3,3	4,0	4,4	-	-0,2	1,0	-
Consum de ciment	-8,2	5,9	5,1	13,1	10,1	23,3	31,1	9,3	30,8
Xifra negoci activitats de serveis	3,0	6,1	3,2	2,5	3,1	-	6,7	2,1	-
Vendes de comerç al detall ²	2,1	3,2	2,9	3,5	1,3	-1,6	-2,1	-4,4	1,7
Importacions de béns de capital	11,2	15,5	4,9	7,9	7,8	-	19,5	-	-
Espanya									
Índex de producció industrial ¹	1,5	3,3	1,6	1,6	1,8	-	2,7	2,4	-
Consum de ciment	0,8	6,1	-4,4	-7,3	-3,5	14,1	16,6	4,2	21,5
Xifra negoci activitats de serveis	2,7	4,8	4,2	3,7	4,5	-	4,4	7,8	5,2
Vendes de comerç al detall ²	0,8	3,0	3,7	3,8	4,8	0,3	0,3	-2,5	2,9
Importacions de béns de capital	14,6	21,2	6,8	7,4	5,3	-	12,2	-	-

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	3r 2016	4t 2016	1r 2017	Gen. 2017	Febr. 2017	Març 2017
Catalunya									
Població activa	-1,5	-0,6	-0,1	0,2	-0,2	-0,3	-	-	-
Població ocupada	2,1	1,5	3,4	3,6	3,2	2,3	-	-	-
Població en atur	-13,4	-9,1	-15,6	-16,2	-16,5	-12,6	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	62,9	64,2	66,4	67,3	66,8	66,6	-	-	-
Taxa d'atur*	20,3	18,6	15,7	14,6	14,8	15,3	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,7	3,5	3,7	3,9	3,8	3,8	3,6	4,1	3,6
Atur registrat	-6,9	-10,0	-11,9	-12,1	-11,9	-11,5	-12,4	-11,3	-10,8
Espanya									
Població activa	-1,0	-0,1	-0,4	-0,2	-0,6	-0,6	-	-	-
Població ocupada	1,2	3,0	2,7	2,7	2,3	2,3	-	-	-
Població en atur	-7,3	-9,9	-11,4	-10,9	-11,3	-11,2	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	56,8	58,7	60,5	61,1	61,1	60,8	-	-	-
Taxa d'atur*	24,4	22,1	19,6	18,9	18,6	18,8	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,6	3,2	2,9	3,3	3,0	3,2	2,9	3,5	3,4
Atur registrat	-5,6	-7,5	-8,6	-9,1	-9,4	-9,6	-9,4	-9,7	-9,6
Zona euro									
Ocupació	1,0	1,0	1,8	1,9	1,8	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	63,9	64,5	65,5	65,6	65,8	-	-	-	-
Taxa d'atur*	11,6	10,9	10,0	9,9	9,7	9,6	-	-	-

1 Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

2 En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat; Agència Estatal d'Administració Tributària; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	3r 2016	4t 2016	1r 2017	Gen. 2017	Febr. 2017	Març 2017
Catalunya									
Índex de preus de consum	0,1	-0,2	0,1	0,1	1,3	2,9	3,1	3,1	2,5
Inflació subjacent	0,4	0,9	1,1	1,0	1,2	1,2	1,2	1,1	1,2
Índex de preus industrials	-1,6	-2,7	-3,6	-3,9	0,7	6,5	6,9	6,9	5,7
Salaris pactats en convenis ¹	0,64	0,79	1,18	1,14	1,16	1,36	1,43	1,43	1,36
Cost laboral total ²	-1,7	0,7	0,1	-0,6	0,7	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	-0,2	-0,5	-0,2	-0,2	1,0	2,7	3,0	3,0	2,3
Inflació subjacent	0,0	0,6	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1	1,0	0,9
Índex de preus harmonitzat	-0,2	-0,6	-0,3	-0,3	0,8	2,7	2,9	3,0	2,1
Índex de preus industrials	-1,3	-2,1	-3,1	-3,3	1,2	7,0	7,5	7,4	6,0
Salaris pactats en convenis ¹	0,50	0,71	1,09	1,08	1,06	1,26	1,19	1,23	1,26
Cost laboral total ²	-0,3	0,6	-0,4	-0,5	-0,8	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	0,4	0,0	0,2	0,3	0,7	1,8	1,8	2,0	1,5
Inflació subjacent	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8
Índex de preus industrials	-1,5	-2,7	-2,3	-2,0	0,4	-	3,8	4,5	-

Altres

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	3r 2016	4t 2016	1r 2017	Febr. 2017	Març 2017	Abr. 2017
Valor del tipus de canvi (\$/euro)*	1,329	1,110	1,107	1,116	1,079	1,065	1,064	1,069	1,072
Preu del petroli (\$/barril)	-9,3	-47,5	-17,0	-26,1	-9,1	12,9	70,7	35,1	-
Cotització borsària IBEX-35	3,7	7,2	-2,0	-8,2	-2,0	19,9	12,9	19,9	15,0

Font: INE; Idescat; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Requadre. Liquidació dels pressupostos de la Generalitat del 2016

El 2016 els comptes de la Generalitat es van regir per una situació de pròrroga pressupostària. El Decret 252/2015, de 15 de desembre, que estableix els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos per al 2015, va prorrogar la totalitat dels crèdits inicials dels capítols 2 a 9, ajustats a les previsions d'ingressos finalistes i afectats per al 2016, i va establir límits a les despeses dels capítols 6, 7 i 8. La despesa en remuneracions del personal va estar regida pel Decret llei 1/2016, de 19 de gener, d'aplicació de l'increment retributiu d'un 1% per al personal del sector públic de la Generalitat de Catalunya per al 2016. També cal tenir en compte que el Decret Llei 4/2015, de 29 de desembre, de necessitats financeres del sector públic i altres mesures urgents en pròrroga pressupostària, va regular els límits de les operacions d'endeutament.

El dèficit de la Generalitat el 2016 en termes SEC se situa en un 0,93 % del PIB

Els comptes de la Generalitat van tancar el 2016 amb un dèficit del 0,93 % del PIB (en termes SEC), que representa una reducció de 1,95 punts percentuals respecte al dèficit del 2015 (del 2,88% del PIB).

Inicialment, la pròrroga pressupostària de la Generalitat per al 2016 preveia un dèficit en termes del Sistema europeu de comptes (SEC) del 0,3 % del PIB; aquest objectiu es va revisar posteriorment fins al 0,7 % del PIB. Les dades de tancament del 2016 han superat lleugerament aquest objectiu, amb una desviació de 0,23 punts percentuals del PIB, principalment com a conseqüència de la no recepció d'unes transferències extraordinàries de l'Estat establertes en les previsions inicials. Tot i això, el bon comportament dels impostos, les liquidacions del model de finançament i d'altres transferències finalistes han compensat parcialment la desviació dels ingressos extraordinaris. D'altra banda, les despeses en interessos del deute del Fons de liquiditat autonòmica (FLA) han estat més baixes del previst i gràcies a això s'han pogut realitzar transferències de crèdit a diferents seccions pressupostàries de serveis bàsics, especialment de sanitat i educació.

Dades bàsiques de la liquidació consolidada

(milions d'euros)

	2015	2016	% de variació 2016/2015
Saldo pressupostari no financer Sector Públic Administratiu	-5.334	-1.683	217,0
Ajustos SEC (base 2000)	-545	-285	-91,1
Dèficit segons SEC (base 2000)	-5.879	-1.968	-198,7
% del dèficit SEC en el PIB català	-2,88	-0,93	209,7

Nota: el 2014 les dades són provisionals i el 2015, avançament.

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya i IGAE.

El saldo pressupostari de les operacions no financeres del sector públic administratiu de la Generalitat va ser de -1.683 milions d'euros, xifra que suposa una millora en el saldo del 217 % en relació amb el 2015 gràcies al creixement dels ingressos i a la reducció de les despeses. Si s'exclouen els interessos del deute, el dèficit primari de l'any se situa en 1.100 milions.

Al dèficit pressupostari anterior, s'han d'incorporar els ajustos que fixa la metodologia comptable del SEC que han suposat un augment de 285 milions d'euros sobre el dèficit inicial. Els principals ajustos negatius es deriven de les aportacions de capital a les empreses públiques, compensats parcialment pel resultat empresarial positiu, i per l'aplicació del criteri de meritació dels interessos del FLA. En relació amb el 2015, els ajustos SEC del 2016 presenten una notable millora, amb una reducció del 91,1 % del seu resultat negatiu, principalment perquè l'exercici anterior es van incloure les inversions realitzades amb associacions públic privades corresponents a exercicis anteriors, degut a canvis en els criteris comptables.

Després de considerar els ajustos indicats, el dèficit de la Generalitat en termes SEC, que és el que es fixa per al compliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària, es va situar el 2016 en 1.968 milions d'euros, xifra que representa aproximadament un terç del dèficit del 2015. En termes de PIB, aquest import equival a un 0,93 % del PIB català.

La liquidació del model de finançament del 2014 fa augmentar els ingressos del 2016

Els drets liquidats del pressupost d'operacions no financeres del sector públic administratiu de la Generalitat per al 2016 van ser de 22.383 milions d'euros, import un 10,6 % superior al del 2015. Aquest increment s'explica perquè la liquidació del model de va tenir un import molt més elevat que la de l'exercici anterior.

Els recursos procedents del model de finançament que transfereix l'Estat (considerant la suma de les bestretes i les liquidacions d'anys anteriors) van suposar el 77,6 % dels ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat. Les bestretes van augmentar 724 milions d'euros, un 4,8%, i van impulsar a l'alça els capítols d'impostos directes i indirectes i de transferències corrents. Al seu torn, la liquidació del model de finançament del 2014 va ser 1.282 milions d'euros superior a la liquidació (del 2013) rebuda l'any anterior.

Dels principals impostos directes que no venen per bestretes del model de finançament, cal destacar que durant el 2016 els ingressos de l'impost sobre successions i donacions van disminuir un 4,1% perquè l'exercici 2015 havia presentat un creixement excepcional. D'altra banda, els ingressos de l'impost sobre el patrimoni van augmentar el 2016 un 7,3 % i els de l'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit van caure un 23,4 % perquè els ingressos del 2015 incorporaven imports corresponent al 2014. Dels impostos indirectes quantitativament més importants, al marge de les bestretes, l'impost sobre transmissions patrimonials es va incrementar un 13,7 % i l'impost d'actes jurídics documentats un 8,2 %. Aquestes evolucions van recollir principalment el repunt del mercat immobiliari. Els ingressos del tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs es van mantenir estables, afectats negativament per les devolucions; d'altra banda, l'impost sobre determinats mitjans de transports va augmentar un 12,8 %.

Execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu (2016)

(milions d'euros)

	Pressupost prorrogat	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2015)
Impostos directes	9.092	9.158	9,8
Impostos indirectes	10.014	10.145	9,8
Taxes i altres ingressos	721	866	7,8
Transferències corrents	3.107	1.958	29,3
Ingressos patrimonials	49	62	-36,2
Alienació d'inversions	20	4	-0,2
Transferències de capital	23	190	-16,8
Ingressos corrents	22.983	22.189	11,0
Ingressos de capital	43	194	-16,5
Ingressos no financers	23.026	22.383	10,6

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

El conjunt de taxes i altres ingressos liquidats el 2016 van créixer un 7,8 %. Els ingressos de la taxa sobre el joc van augmentar un 8,5 %, amb un increment més intens en la modalitat del tribut sobre el joc

online. De la resta de taxes i altres ingressos destaquen els augments de la prestació de serveis d'assistència sanitària i, en menor mesura, dels reintegraments d'exercicis tancats.

Entre les transferències corrents que no formen part del model de finançament, les provinents de l'Estat es van incrementar un 10% gràcies a les transferències per a polítiques actives d'ocupació i, en menor mesura, a les beques universitàries i el conveni de control d'incapacitat temporal; en canvi les transferències provinents de la UE es van reduir un 63,2%, pel descens del Fons Social Europeu i del Programa d'ocupació juvenil. Els ingressos patrimonials van disminuir el 2016 un 36,2 %, si bé el seu pes en el total d'ingressos és reduït. Els ingressos de capital van caure un 16,5% principalment per la reducció dels programes estatals d'habitatge.

La despesa no financera liquidada es redueix comparativament el 2016 perquè l'exercici anterior es va absorbir un major volum de despesa desplaçada

Les despeses no financeres de l'any 2016 van ser de 24.066 milions d'euros, amb una disminució del 5,9% en relació a les de l'any 2015. Per analitzar aquestes dades, a continuació es presenten les dades corresponents a la liquidació de la despesa no financera de l'exercici 2016 i, posteriorment, un ajust d'aquestes dades en termes de despesa meritada per poder conèixer l'evolució real de les despeses.

Per capítols pressupostaris, les despeses liquidades el 2016 per remuneracions del personal es van incrementar un 2,5 % a causa de l'aplicació d'un increment retributiu de l'1 % i per l'increment de la dotació del personal docent i de la plantilla sanitària. Al seu torn, les despeses corrents en béns i serveis van disminuir un 7,1%, principalment perquè la despesa pendent d'exercicis anteriors a comptabilitzar el 2016 va ser menor que l'exercici anterior, especialment en els concerts sanitaris. També es va reduir la despesa en productes farmacèutics de l'ICS pels abonaments de la revisió dels preus dels medicaments contra la Hepatitis C. D'altra banda, va augmentar la despesa de concerts per a prestació de serveis socials en substitució de les subvencions en aquest àmbit.

Els interessos i les despeses de formalització del deute van disminuir un 51,5 % per l'efecte de la reducció al 0 % del tipus d'interès del FLA. A més, cal tenir en compte la caiguda dels tipus d'interès aplicats a la resta d'operacions financeres i la reducció del deute viu a curt termini.

Execució del pressupost de despeses del sector públic administratiu (2016)

(milions d'euros)

	Crèdits inicials	Crèdits definitius	Obligacions	
			reconegudes (OR)	% de variació (OR 2016/2015)
Remuneracions del personal	7.009	7.190	7.147	2,5
Compra de béns corrents i serveis	7.249	8.169	7.984	-7,1
Interessos	1.713	808	583	-51,5
Transferències corrents	6.290	7.556	7.284	-3,8
Fons de contingència	198	4	–	–
Inversions reals	559	510	460	2,9
Transferències de capital	489	649	608	-21,9
Despeses corrents	22.459	23.727	22.997	-5,5
Despeses de capital	1.048	1.158	1.069	-12,9
Despeses no financeres	23.508	24.885	24.066	-5,9

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les transferències corrents van disminuir un 3,8 % perquè el 2015 es va comptabilitzar un volum elevat de despesa desplaçada en farmàcia, en ajuts a la dependència, en la prestació per fill a càrrec i en transferències als ens locals. D'altra banda, durant el 2016 es van reduir les prestacions econòmiques a la dependència com a efecte diferit de les mesures implantades l'any 2012 que van endurir els barems de la valoració i en va reduir els imports.

Pel què fa a les operacions de capital, la seva execució es va veure limitada per la pròrroga pressupostària. Tot i això, les inversions reals van augmentar un 2,9 % per l'increment de pagaments de mètodes alemanys. Al seu torn, les transferències de capital van disminuir un 21,9 % principalment perquè l'any 2015 es va comptabilitzar la despesa pendent de la Llei de barris.

Per tal de conèixer l'evolució real de les despeses entre els dos exercicis, a continuació es mostren les despeses ajustades en termes meritats, que sumen la despesa de l'exercici pendent de comptabilitzar i exclouen la comptabilitzada d'exercicis anteriors. En conjunt, la despesa meritada va augmentar un 1,9% el 2016.

La despesa meritada en béns corrents i serveis presenta un creixement d'un 2,7 %, a diferència del descens en termes d'obligacions reconegudes, perquè s'incrementa la despesa meritada en concerts sanitaris. Els interessos augmenten un 12,3% en termes meritats perquè el 2016 deixa de tenir efecte l'aplicació del tipus zero a les operacions del FLA, que es reflecteix en termes meritats però s'ajorna en termes de caixa atès el calendari del seu abonament efectiu. Les transferències

corrents creixen un 2,7 %, quan en termes d'obligacions reconegudes presentaven un descens, per l'augment de la despesa meritada de farmàcia. Les transferències de capital van disminuir un 31%, descens més accentuat que l'observat en termes de caixa perquè el 2015 hi figuraven unes operacions *one-off* de despesa que durant el 2016 no s'han repetit.

Execució del pressupost de despeses ajustades del sector públic administratiu (2016)

(milions d'euros)

	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2016/2015)
Remuneracions del personal	7.161	2,5
Compra de béns corrents i serveis	8.106	2,7
Interessos	811	12,3
Transferències corrents	7.362	2,7
Inversions reals	459	2,4
Transferències de capital	506	-31,0
Despeses corrents	23.441	2,9
Despeses de capital	966	-18,4
Despeses no financeres	24.406	1,9

Font: Sistemes Corporatius Econòmics Financers de la Generalitat de Catalunya.